ناول

شین خالی

لیکوال:

سمیع الدین سعید افغاني

Sameuddin Afghani

شين خالۍ

ناول

د انځوريزې شاعرۍ يوه بېلګه

سميع الدين افغاني

د کتاب پېژندنه

دکتاب نوم : شین خالی

لیکنه : سمیع الدین افغاني

د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال

خپرندوی: افغان ننګ ویب پاڼه

کمپوز او ډیزاین: اجمل اکبري

دچاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه

E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدر وړ کارکونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صیب نه د کتاب د خپرولو او ډیزاین نه یوه نړۍ مننه ، کور مو ودان .

سمیع الدین افغاني

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شين خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کيسو په ډول د هيواد په بيلا بيلو خپرونو کې په ځانګړې توګه د انټرنيټ په پاڼو کې خپور شوی دي ، زموږ د ګران هيواد دکلو او بانډو او کليوالي ژوند يوه نوې شان بيلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوند هغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هيواد وال په تيره بيا ځموږ ځوان کول يا نسل په څومره ستونزو او کړاونو خپلو هيلو او ارمانونو ته د رسيد لو لپاره هلې ځلې کوي تر څو خپلو سپيڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زما دغه ليکنه زموږ د هيواد دکلو ا و بانډو يو ژوندی انځور دی چې د شين خالۍ او ډاکتر زيړګل په دغه ناول کې منعکس شوی دی ا و د ادب مينه والو ته يې په ډيره مينه ډالۍ کوم.
د يادونې وړ بولم چې په دغې ليکنې دهيواد وتلي ليکوال ، شاعر او کيسه ليکونکی ښاغلي سنګروال يوه سريزه ليکلې چې د هغو ددې پيرزوينې څخه د زړه د کومې مننه کوم چې د خپلو ډيرو مصروفتونو تر څنګ يې خپل وخت ددې ناول سريزې د ليکلو ته وقف کړی دی.
په همدې ډول ښاغلي نجم الدين سعيدي د انځوريزې شاعرۍ تر سر ليک لاندې هم يوه ادبي ليکنه کړې چې د هغوی د اپيرزوينه د مننې او يادولو وړ بولم.

دهيواد ځوان او تکړه ليکوال او شاعر ښاغلي اجمل اټک يوسفزي څخه هم مننه وي يم چې د ناول په ليکلو کې يې خپلې معنوی مرستې زما سره شريکې کړې د ي او ددې اثر د چاپ او ډيزاين په برخه کې يې هم خپلې مشورو او نژدې مرستو څخه ډډه نده کړې.

همدا رنګه دهغو نشريو او د انټرنيټي پاڼو مسؤلينو څخه د زړه د کومې مننه و ی يم کوم چې د دغه ناول مختلفې برخې يې د شين خالۍ د لنډو کيسو تر سرليک لاندې په خپلو علمي، ادبي او کلتوري پاڼو کې نشر ته سپارلې دي.

په پای کې د درنو لوستونکوو څخه هيله کوم چې ددې ليکنې په اړه خپل رغنده وړانديزونه او ښې مشورې په موږ را ولوروي.

ومن الله التوفيق

سميع الدين افغاني

داسې شین خالۍ هم شته

خوشاله یم چې اوس زموږ یو شمیر شاعرانو د شاعرۍ په څنګ کې د پښتو داستاني او هنري ادبیاتو لیکنې ، ودې او پرمختګ ته هم مخه کړې ده ۰
که د تیرې پیړۍ په لمړنیو لسیزو کې د لنډې کیسې لیکوال او مینه وال د ګوتو په شمیر وو خو اوس په لسګونو دي۰ ولې د ناول او رومان لیکوال لا اوس هم د ګوتو په شمیر دي۰
د پښتو ادبیاتو معاصر تاریخ له مخې پښتو لنډه کیسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸م کال وکښل شوه چې د استاد راحت زاخیلي لـه قلمه څخید لې او ښکه ده او « شلیدلې پڼه» نومیږي۰
همدارنګه نوموړي لیکوال بیاد ۱۹۰۹او ۱۹۱۰م کالو ترمینځ د ماه رخ یا «نتیجه عشق »په نوم ناول چې د یوعیني پیښې انځور دی هم لیکلی دی۰
که څه هم له دغه ناول نه د مخه د ژباړې پـه بڼه موږ تـه د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لګیدلی دی چې لمـړی یې «معرات العروس» د میا حسیب ګل ژباړه او دویم ناول بیاد تـوبته النصوح په نوم یادیږي چې دغه ناول د میا محمد یوسف په زیار ترجمه شویدی۰
له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول لیکل دود شول۰ ولـې دومره نه چې د ناول د مینه والو تنده پرې ماته شي۰

د نیکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مـې د شین خالۍ په نوم یو اثر تـر لاسه کړ چې ښایي د افغاني صاحب د سترګو لیدلې کیسه وي چې د نوموړي له خوا کښل شوېده۰
کله چې نومـوړي ماته د شین خالۍ په نـوم لیکنه را ولیږلـه چې څه پرې ولیکم ،نو په ډیره مینه مې دغه لیکنه سرترپایه ولوسته ،خدای شته چې زه یې هم خپلو تیرو خاطرو ته ستون کړم او د خپل کلي ، کـور ، اوجرې او دیرې مې کیږې سترګو ته ودریدې۰
د شین خالۍ لیکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور، دود او دستور په خپله لیکنه کې ډیر ښه انځور کړې دي ،د تورګنیف خبره « یوازې رښتیاویل که هر څـومره غښتلي وي هنر ندی » نوځکه خـو دداستاني او هنري ادبیاتـو لیکوال ته پکار دي چې خپلو لیکنو ته هنري جامې په تن کړي۰
د هر ناول هډوکي اوبدنه د ناول مینځ پانګه جـوړوي ،خوددې لپاره چې دناول بدن ته ښکلې اوزړه راښکونکې وریښمینې جامې په تن کړو غوره به وي چې دناول بڼه داسې راونغاړو چې لوستونکی یې لـه بڼې او مینځپانګې نه رنګ او خوندواخلي۰ یانې ډیالوګونه یې اغیزمن ، ژبه یې خوږه او روانه ،کرکټرونه یې باید لکه بې کلماتو ژبه په سادګۍ سره خپل ځان پیدا کړي۰

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه یې له شعارونونه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نـه شي او ناول باید د راپور تاژ بڼه خپله نکړي٠ له دې سـر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه بایـد د ناول له پیښو او کـرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبــه لري اود ناول لیکوال بـاید دهغه ښه استازیتوب وکــړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی،ځکه چې ډیالوګونه یو داستاني اوهنري اثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم پــه ډراماتیکو اثاروکې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه ځان ښیي ،لکه د چارلي چاپلین ځانګړي حرکتونه چې یو اثرته روح ښني٠ نوموړي د یو مرکې په ترځ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ پـه مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهې » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې پـه توګه یادوشوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښایي ناول داسې یو ځانګړی ریتم خپل کړي چې ځینې ډیالـوګونه یې ځـان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما په اند په هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسی انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چې د اوسني داستاني ادبیاتو پـلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستاني ادبیات زرګونـه کاله عمر لـري چې له پښتنو سره یوځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیرې بیلګې لـرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلریاوهمدغه اولسي کیسې په دریو بڼو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویـل کیږي لکه د دوه ورونوکیسه٠ددغوکیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې پـــه نظم ویل شوې دي لــکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړوکې کښل شویـدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

موږ په دغولرغونو کیسو کې د ادم خان او درخانۍ ،سیف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کیسې یادولی شو .

په پای کې ګران سمیع الدین افغاني ته د شین خالۍ دلیکلو مبارکي وایم او په دې هیله چې درنو لوستونکوو ته په زړه پورې وي .

په درناوي

شهسوار سنګروال

۲۰۱۰ - ۸ - ۸ م . کال

لندن

*** ******

انځوریزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا یوه څرګند حقیقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنیک ورځ په ورځ د پر مخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخوکې د نوی اکتشافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمې لاسته راوړنې درلودلې دي٠

پدې بحث کې په مشخصه توګه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د لیکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کیدو په اړه تر سره کړې یادونه کوم٠

هره بشري ټولنه ځانله پوه او مدبره علمي شخصیتونه ، لیکوالان ، شاعران او هنري استعدادونه لري چې هر یو یې په خپله برخه کې د جامعې او خلکو لپاره په خپل وخت کې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې او قلم له لارې سرته رسولې چې دهغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هیریدونکې دي٠

موږ په هیوادونو او نړۍ کې مشهوره لیکوالان پیژنو چې د هغو تاریخي لاسته راوړنې د قدر وړ او بشریت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګرځیدلې دې٠

همدارنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او دیوانونه په میراث پاته کړې او په ډیرو نوربرخو کې هم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان یو٠

زما مطلب پدې لیکنه کې په مشخصه توږه د هنر او هنرمند په اړه کوم چې د شاعرانو ښکلې شعرونه په خپل خوږو اوازونو کې کمپوزوې او بیا یې خپلو اوریدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د میدیا له لار وړاندې کوي٠

پخوا که یو ښکلي شعر په یو ښکلي اواز او کمپوزکې د خلکو زړونو ته لارپیدا کوله خونن سبا ددغه ښکلي شعر ، اواز او کمپوز تر څنګ د یو ښکلي کلیپ جوړولو ته هم اړین ضرورت او اړتیا شته چې هنرمندان خپل فعالیتونه دبصري میدیا ګانو بلخصوص تلویزیونو نو له لارې خپلو لیدونکو او اوریدونکو ته وړاندې کوي٠

موږ نن سبا د ډیرو هنرمندانو د سندرو او کلیپونو سره د تلویزون له لارې اشنا یو چې بعضې یې

ښکلې او هغه انځورونه په نظرکې نيولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې ليدل کيږي مګربعضی هنرمندان دا کليپونه داسې جوړوې چې نــه د شعر سره تړاو لــري او نه د شاعر د شعر دانــځور کومــه نښه پکې په سترګو کيږي.

د پورتني اصل په نظر کې نيولو سره په او سنيو خاصو پرمخ تللو شرايطو کې بشــري ټولنه پــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړين ضرورورت احساسوي چې دداسې رشتې شاعرې يو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبياتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مينه والو توجه ورته اړوم.

انځوربزه شاعران هغه شاعران دي چـې هم ليکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر ليکې او د خپل دانځورمختلف حالتونــه په نثر او په مناسب ځايــونو کــې
د شعر په بڼه ترسيموي او په همدې ډول د خپل د ښکلې شعر انځور په نثرې او شعرې بڼه ليکې او ټولنې ته يې وړاندې کوي چې دا کار که له يــوې خوا يوه نوې لاسته راوړنه ده د نننې جوامعو په ادبياتو کې د بلې خوا لازمه رهنما يې ده هغه خــوږ ژبو هنـر مندانو ته چې غواړي خپل د علاقې وړشعرونه ته لازم او ښکلې کليپونه جوړ او خلکو ته وړاندي کړي.

په همدې هيلې ددې طرحی په نظرکې نيولو سره دادي خپله لمړنې لاسته راوړنه د شين خالی ترسر ليک هغه ناول دي چې پخوا د لنډو کيسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مينه والو ته وړاندې کوم او د بشرې نړې ټولو شاعرانو او ليکوالانو څخه هيله لرم چې ددې اصل په نظر کې نيولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعاليتونه لاګړندې کړې.

قدرمنو لوستونکو !
لکه څنګه چې هره بشرې ټولنه ځانله ځانګړې خصوصيات ، کلتور ، رسم ،رواجونه او منل شوې اصول لــري په همدې ډول په بيلابيلو پرګنو کې دا اصول ، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپير لري.

په جهاني کچه دغرب ، شرق ،پرمختللوجوامعو او ورسته پاتې هيوادونو او همداډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولاياتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصيتونه سره تفاوت لرې.

په همدې اساس په دې ليکنې کې د شين خالی ترسر ليک چې يو ژوندی تاريخې کيسه او زموږ د

ګران هیوادد کلیوالي ژوند هغه ریښتني داستــان دی چې د دې دووپاکزړونو ځوانانانو شین خالې او زیړ ګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدو سربیره د کلو اوبانډو رسمونه، رواجونه او دخلکو د مصرفیتونو انعکاس دی چې د شین خالې په لنډو کیسو کې څرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدارنګه د دوستانو څخه هیله کیږي چې پدې برخه کی د دی لیکنې د لاغني کیـدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de

په ډیره مینه
سمیع الدین افغاني

۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال

*** ******

د شین خالۍ کیسه

لمړۍ برخه

شین خالۍ

شین خالۍ چې همزولو او دکلي او سیدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار یې هغه په وړکتوب کې د تره ځوي زیړګل ته په نامه کړې وه ۰ زیړګل لاکوچنی وه چې مور او پـلار یې په حق رسـیدلي وه نو د زیړګل تـره د هغه تعلیم ، تـربیه همدارنګه اعـاشه اوروزنه کوله او هغه ته یې د اولاد په سترګو کتل چې په رښتیا سره زیړګل د مور او پلار نشتوالی کم احساسوه ۰

په شین خالۍ باندې هم زیړګل ډیرګران وه او هغه ته به یې د خپل راتلونکو د خوشبختیو امید او د ژوند شریک په سترګو کتل ۰
زیړګل چې د شین خالۍ حسن، صورت اوکلیوالۍ ښیره همیشه په سترګو کې وه ،دهغې په لیدو بــه د مینې ، مــحبت ، هـــیلو او ارمانو نو تنده ماتوله او همیشه به یې دهغه تر خولې داسې زمزه تر غوږو کیده:

ښــه ښکلا ښــه نازونه یـــې دی
تور اوربـــل شنــه خالونه یې دی

شین خالۍ پــه رښتیا هم طبعي ښکلا لرلــه چې د کلي په خــورلنډو او د کلي د او سیدونکو لپاره د مینې ،محبت او احترام نمونه وه ،دهغې ښکلې ښیره ،توري بادامي سترګې او د ناز کتل پــه زیړګل خاص اثر اچوه چې بیا کله کله به یې د هغې په لیدو د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

چې کتــل کړي په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ښکلی مـــخ یې ځلـیږی له نوره
شوخ نــظر سـترګکونه یې دی
تور اوربــل شنه خالونه یې دی

او کله کله به یې دا سې ویل :

چې لــه ورایه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ویشتل کا
جـــادوګـــــر منترونه یې دي
تور اوربـل شنــه خالونه یې دي

د شین خالی په تندي ،زني او اننګو کې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې وني او د شنو خالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زیړ ګل به هغه دا سې اظهاروه:

جګه ونــه شمشاد یې قامت دی
ده مغروره شاهین یې صفت دی
نـــاز ادا فـــریـــبونـــه یې دی
تور اوربــل شنــه خالونه یې دی

او په اخر کې به یې خپل د مینې سندره دا سې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې یې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــه زړه کې غمونه یې دي
تور اوربــل شنه خالونه یې دي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

دوهمه برخه

شین خالۍ

شین خالۍ ته د شنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خو هغه پدې پوهیده چې کلیوال هغه د نازه پدې نوم یادوي نو چې کله کله به زیړګل ورته د شنو خطاب کاوه هغې به د زیړګل په اوازکې د مینې او محبت احساس کاوه.

شین خالۍ دموراو پلاریوائینۍ لوروه چې هغه یې ډیره نازوله او طبعې پسې به یې ګرزیدل .

هغې د کلیوالي سینګارسره ځانګړې علاقه وه همدا چې بنجاره به د کلي په کوڅو کې پنارو سرشونو مور ته به یې په خواږه اواز کې ویل.

مورې بنجاري ماما راغلی دی او د مورڅخه به یې د بنجاره نه د اخیستلو پیسې او یا څه جوار غنم ترلاسه او د کلي د نورو همزولو سره یوځای د بنجاري ماما نه د سینګار شیان رانیول.

شین خالۍ د بنجاري ماما نه چارګل ، پازیب ، سیخکونه، دنداسه، عطرونه او د کلیوالي هرډول د سینګار شیان خوښول او مورته به یې داسې زمزمه کوله.

مورې بنجاره ماما راغلی دی
نورشیان یې ډیردي داپایزیب یې څومره ښکلی دی
مورې بنجاره ماما راغلی دی

په رښتیا هم چې کله به شین خالۍ په کلي کې تېریده نوخوشبویي به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډه او ه ، رنګ رنګ سیخکونه یې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پایزېبو شرنګهار یې د لرې اوریدل کیده. چې هغې به د بنجاري په راتګ د مور نه د پیسود ترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

موري پیسې راکه چې پایزیب مې ډیرخوښیږي
رنګ رنګ سیـــخکونه په اوربـل مې هوسیږي
عطر شام پاریـــس مې په دمـــاغ ډیر ښه لګیږي
نقدي پیسې نه وي ماما پور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شین خالۍ په کلیوالي سینګارکې د کــلي د نـورو خــورلنډو ښخه مخکې وه ، د هغې به همیش لاسونه په نګریزو سره وه،ښکلې نتکۍ به یې په سپینه تـنده بـلیده او د سرو زرو چارګل به یې په پوزې ګرزاوه،د هغې به همیشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپین وه او په ډیر شوق کله کله مورته داسې ویل۰

اخــلم دنداسه چـې دنداسه مې ډیر خوښیږي
سرې شونډې چې ګرځم نو اشنامې خوشحالیږي
توري توري سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاریږي
سرو زروچـارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شین خــالۍ به دمــور او هـــمزولـــو سره د زړه راز او هیلې داسې شریکولې۰

ځان چې مې سینګارکړه بیانوځمه دګدر په لور
موري د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازدیګرپه لور
ډیربـــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

بنجاره ماما

نورشیان یې ډیردي دا پایزیب یې ځومره ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

مورنه پیسې غواړي چې پایزیب یې ډیرخوښیږي
رنګ رنګ سیـــخکونه پـــه اوربـــل یې هوسیږي
عطرشام پاریـــس یې په دمـــاغ ډیـر ښه لګیږي
نقدی پیسې نه وی ماما پـــور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

اخـــلي دنداسه چـــې دنداسه یې ډیر خوښیږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا یی خوشحالیږي
توري توري سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاریږي
سرو زروچـــارګل ماماپه برجیب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

ځان چې یې سینګارکړه بیانوځي نوردګدرپه لور
موري د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازدیګر په لور
ډیربه شي خـــوشحاله چې دیـارشي دنظر په لور
اچوی ټکریې چـــې افغاني کلتور یې ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

دریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار د کور تر څنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤ چې د کلي د لوېې بیالې څخه یې یوه وړه بیاله ورته ویستلې وه کوم چې د هغې نه به یې د بڼ د حاصلاتو د خړوبولو لپاره استفاده کوله او همدا رنګه د باغچې په مینځ کې یې دا بوټکی درولې وه کوم چې د دې بیالې په اوبو څرخیده چې د هغه د پاسه یې د اغزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به یې د اغزو په کوټنی اوبه وشیندلې، پکې به مرتوبه او تازه هوا هرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی او د ګرمیو څخه د خلاصون مناسب ځای ګڼل کیده ۰

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپین ګلاب ، نرګس ، شبو ،رامبیل ، چمبېلي، کشمالې او نورو ښایسته ګلانو سر بیره ترکارۍ لکه تور بادنجان ، بینډۍ ، رومي بادنچان ، پالک ، ملۍ ،نوش پیاز ، ترائي او ډیر نور مختلف حبوبات او د کور ضرریات کرل چې زیړګل به د هغو څخه څارنه کوله۰

زیړګل د درس او تعلیم تر څنګ د تره سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه ، هغه چې کله به د ښوونځۍ څخه فارغ شو نو څمکو د خړوبولو او د څارویو په روځنې به بوخت ؤ ۰

زیړګل د زمیندارۍ په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د مځکې په اړولو لکه ماله ، قلبه او ابولګولو کې یې د بزګر سره مرسته کوله۰

شین خالۍ چې په خپل سینګار مینه وه یو ورځ زیړګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وویل:

زیړګله دیره مده وشوه چې د بنجاري پته نه لږېږي ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

زيړ ګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شين خالۍ ته يې وکتل او بيرته په خپل کار بوخت او په جواب کې ورته وويل:
بيا دې د کوم سينګار شوق په سر کې راغلى دى ٠
شين خالۍ په جواب کې ورته وويل:
ته نه ګورې چې ليچې مې تشى دي او زه د زرګر د دوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ٠

زيړ ګل سر ورته وښوروه او ورته يې وويل :
سمه ده سبا له خيره د مور نه دې اجازه اخلم د زرګــر دوکان له دې بيايم او بيرته په خپل کار بوخت شو ٠
زيړ ګل ته د شين خالۍ دا هيله ډيره خوندوره وبريښيده او له ځانه سره يې داسې زمزمه کوله:

مـــانــه د زرګـــر د دوکـــان
خيـــالي پـــاولـــي غـــواړي

سپينى ليـــځې تشـــې ګرځي
ليلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زيړ ګل د ښوونځى څخه راستون شو نو د شين خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته داسى ويل:
زيړ ګله ځويه !
زه د يو ضرور کار لپاره ښار ته روان يم او نن څمو ږ د اوبو وار دى هيله ده چې د بزګر سره د ابو په لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وي چې څاروى هم د رنه وګي يا تږي پاته نشي ٠

زيړ ګل چې د شين خالۍ سره د زرګر د دوکان وعده کړې وه او د بلې خوا د تره د خبرى نه تيريدل هم ورته ګرانه وه په جواب کې ورته ويل:
سمه ده تاسو بيغمه اوسې زه کارونه سمبالوم٠

شين خالۍ چې د پلار او زيړ ګل خبرى واوريدې خوابدى بيرته د کلا انګړ ته ننو تله زيړ ګل د شين خالي په تنده پوه شو ورسته يې ورته وويل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

شین خالۍ ته مروریږه مه، سبا به له خیره وخته تا د زرګر دوکان له بیایم٠

کله چې ماښام زیړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زیړګل به د مور مینه پرې ماتوله د سبا ورځې د شین خالۍ د زرګرد دوکان د تګ اجازه واخیسته او سبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زیړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشـــنا ځما نه مرورده
د لاس بنګړی می خوږ اشنا په بی صبری غواړی
سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې د زرګر دوکان ته ورسیدل نو زیړګل زرګر ته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بیا زیړګل په ډیره مینه داسې زمزمه کوله:

بنګړی دیارپه لاس کی خوند کړی
په سپین مړوند د بنګړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ځلورمه برخه

شین خالۍ

زیړګل چې د شین خالۍ په کــلیوالي حســـن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلې شعــرونه او په زړه پورې کمپوزونه جوړول ، خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغــه د ټنګ ټکـور سره ځانګــړې مینه درلوده او د موسقي د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږ اوه او په زړه پورې بګتۍ ، لوبې ، چار بیتې او غزلونه یې کمپوز کړې وې نو تــل به په خوښــیو ، اخــترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیــدل او د ټنګ ټکور او خوښي مراسم بــه اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږ اوه او د کلي د ناېي ځوی مــیراجاني بـه د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پـورته کــاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست٠

د زیړګل سندرې د هغه د زړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د ســندرو مینه وال نه تنها د کلي او سیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوی لرله٠

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امــسا په لاس کړه د ستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګتۍ او د ګلا جان استاد پیښې کــولې چې په رښتیا بــه د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښې احساس به د کلي په اوسیدونکو کې تر سترګو کیده٠

شین خالۍ هم د زیړګل په مینه مسته او د زیړګل د پام او نظر د جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ،هغې دلښته په شان جــګه ونه او د کوترې په شــان د پنجو په ځوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل:

د کلی مینځ کې د پنجو په ځوکو تله شین خالۍ
لکــه کــوتــره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

راغلی زیړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او دهغې کليوالې سينګار او نزاکتونو تراغيزې لاندی وه، خپل د سترګو ليدلی حال د اسې اظهار وه:

د سيخکو کتار يـې جوړ وه د اوربله ځینې
په يو نــظريی زړګی ويوړه د ګـو ګله ځینې
په سرومنګلو يې لاس تيرکړه دکاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيده شين خالۍ
لکه کـــوتره مې د ورايه ولــيده شين خالۍ

شين خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به يې د چښاک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بيا به د خپلو خورلنډو سره په چکر شوه چې زيړګل به د اسې زمزمه کوله:

خپلو هـــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازيګر وه نه
د پلو لاندې پــټ کاتــه يې په هنر وه نه
د نجنو مينځ کې لکه شمعه بليده شين خالۍ
لکه کوتـــره مې د ورايه ولــيده شين خالۍ

او په اخره کې زيړګل د خپلې مينې سندره داسې ختموله:

يو يې په غاړه سورکميس ګل بخمل وه نه
پـــه جګـــه پوزه د چارګل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاريده شين خالۍ
لکه کوتـــره مې د ورايـــه ولـــيده شـــين خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

کليوا اله جلۍ

د کلي مينځ کې د پنجو په ځوکو تلله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورايه وليدله جلۍ

د سيخکو کتار يــې جوړ وه د اوربله ځينې
په يو نــظريې زړګی ويوړه د ګــوګله ځينې
په سرو منګلو يې لاس تيرکړه د کاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورايه وليدله جلۍ

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازيګروه نه
د پلو لاندې پــټ کاتــه يې په هنر وه نه
د نجنو مينځ کې لکه شمعه بليدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورايه وليدله جلۍ

يو يې په غاړه سور کميس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاريدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورايه وليدله جلۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

پنځمه برخه

شین خالۍ

زیړګل د شین خالۍ په پاکه مینه ډیر خوشـــاله او هغې ته بـــې دخپل راتلونکې ژوند د ترخو او خوږو شیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چی څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راټوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې٠
که څه هم څو واري زیړګل دا خبره د شین خالۍ د مور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې څخه بې داسې جواب ترلاسه کړی وه٠

زړګله زویه !
مور او پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالۍ ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلرو خو خبره داده چې٠
زیړګل دشین خالۍ مورته مخ را واړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
د شین خالۍ مورخپلو خبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زیړګله ځویه، ته پدې پوهیږي چې ته دې په اکا اوپه مورډیر ګران بې ، موږ نارینه اولاد نلرو او موږ ته د اولاد حیثیت لرې ، موږ دا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې اوکله چې درسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونـیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې٠

زیړګل ته هم د اکا فیصله ښه برېښېدلې وه او همدا وجه وه چې په ډیره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ښوولنځي د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه٠
کله چې زیړګل د دولسم ټولګي څخه فارغ شو ، تـــره يې د زیړ ګل فراغــت هغه ته مبارکي وويله او دلوی خدای شکر يې ادا کړ چې د هغه هيله کوم چې زیړ ګل د تعلم او پوهې خاوند شي تر يو حده تر سره شوه٠

د زیړ ګل پام داوس لپاره د درسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو د ازموينې لپاره به يې په خپل پخوانۍ درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د رياضي ، کميا معادلې له ځانه سره حلولې او د مکتب د دورې نور مضا مين يې هم لوستل٠

څه مده ورسته زیړ ګل خپل د ښوونځي د دورې همصنفيانو ته په خپله حجره کې د ميلمستيا بلنه ور کړه ، د ښوونځۍ دوستانو هريو د تعليم د دورې خــپلې خاطرې خوږو او ترخو شيبو کيسې کولې او د ليسې د دورې د فراغت څخه يې خوښي څرګندوله ٠
د دوۍ کیسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زیړګل يو نژدې دوست د هغه سره داسې پوښتنه شريکه کړه:

زیړګله !
څه تصميم لرې په همدې تحصيل قناعت کوې يا که غواړې چې تحصيلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زیړګل په جواب کې ورته وويل:

ډيرې موهمې مسلې ته مو اشاره وركړه ، ما پدې برخه کې کوم قاطع تصميم ندې نيولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات يوازې په لويو ښارو کې امکان شته ، خو په هــر صورت کـــې زه تصميم لرم چې د کانکور ازموينه ورکړم ، وګورم چې روزګار مو ږسره څه کوې د بلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه بايد خپل تحصيلاتو ته ادامه ورکړم٠
صرف يو مشکل شته که چيرې زه د تحصيل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به د کورنې د سرپرستۍ مسله څنګه شي ، اکاته هم هغه د ځواني قوت ندی پاته د بلې خو د شين خالي څـــخه لرې کيدل هم ګران دي ،په هر صورت يو ځل د کانکور ازموينه ترسره شي وګورو چې قسمت او نصيب مـــو کوم لور ته بيايې او څه راسره کوې٠

شين خالۍ هم د زیړ ګل د مساپرې ترفداره نه وه او د زیړګل د جدا يې توان يې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لیده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیړ ګل زموږ د کار سرې دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارۍ په کارونو کې ښه مرسته کوې ، زموږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دي خدای دې د هغه سیوری لـه موږ د سره نه کموې .

زیړ ګل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به بې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم
ستــــا د پــــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمــــه وړمه شمـــه بهار دې شم

زیړ ګل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به بې ویل:

نه شتـــه بلـــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــه چې مرهم دې شـــم قرار دې شم
ته ما ته په مینـــه مینـــه وګوره
زه دې سره لمبـــــه شمه انګار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مــــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم
مینه د اخلاصــــه سره خـــــوند کوي
راشــــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

زیړ ګل چې د شین خالی جګه ونه ، هسکه غاړه اود پایزیب شرنګهار زړه وړی وه نو په اخر کې به بې د خپل دمینې سندره داسې ختموله:

هسکــــه غاړه زیب لرې امیـــــل سره
راشـــه چې د سپینې غــاړې هار دې شم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

شرنگ دې د پایزیب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پایزیب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشــــه چې سپرلی دې شــم ګلــزار دې شم
راشـــــه چې د بدي ورځې یار دې شـــم

ستــــا د پـــــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمـــــــه ورېمه شمــــه بهار دې شم

نه شتـــــه بلـــــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــــه چې مرهم دې شـــــم قرار دې شم

ته ما ته په مینــــــه مینـــــه وګوره
زه دې سره لمبــــــــه شمه انګار دې شم

مـــــا سره جـــــذبه د ه محبت زړه کې
راشــــه چې کاکل دې شــم سینګار دې شم

مینه د اخلاصــــــــه سره خـــــوند کوي
راشـــــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

هسکـــــه غاړه زیب لري امیـــــــل سره
راشــــه چې د سپینې غــــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پایزیب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پایزیب دې شــم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

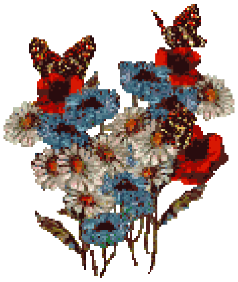

شپږمه برخه

شین خالی

زیړګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به یې له ځانه سره ویل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کــې د مختلفو مسایلو ، کړکیچونو او پرابــلمونه سره مخامخ کیږي خو پوه او کامیابه خلک هغوی دي چې ددغو مسائلو ، مشــکلاتو او مــوانعــو په مقابل کــې د پوهــې او معقولیت نه کار واخلي ، که چیرې انسان د ژوند پــدې پړاونو کې معــقول دریځ او عملي ګامونه اوچت نه کړې بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږي .

زیړګل پدې سوچونو کې دې نتیجې ته رسیدلې وه په هر ډول چې وي خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړي، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،او دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنو لپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي .

څه موده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولــګیو د فاریغینو د کانکور د ازموینې نیتهه اعلان شوه ، زیړګل هغه همصنفیانو ته کوم چې د ازموینې د نــیتهې خبر یې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړ او د خپلونژدې دوستانو کوم چې د ازموینې لپاره بــې امادګې ښودله ،دا هیله وکړه چې یو ځای به د ازمــوینې لپاره درسي پروګرام په مخ بیــایي په هــمدې اساس زیړګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې د ازمــوینې تر نیتهې پورې بــه هــر ورز د سهــار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشي او د ازمویــنې په احتمالي پښتنو به ســره په شریکه کار وکړي .

د زیړګل د ا په موقعي وړاندیز د ټولو د تایــد او ملاتړ وړ وګرځید او هــره ورځ به په هجره کې یو ځای د فزیک ، کیمیا ،ریاضي معــادلې حلیدلــې او هــمدا رنــګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

، دیني اونورو مضامینو سوالونه بیرون نویس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په ربښتیا سره هم د دوی دا هلو ځلو ښې پایلې اولاسته راوړنې د دوی په برخه کړې٠

زیړګل همداسې چې د طب مسلک خوښیده په ډیرعالي نمرو همدې پوهنځې ته بریالي شو او نور ملګروبې هم د کارنکور آزموینه په برې پای ته ورسوله او د خپلو خوښې د پوهنځی ګانو په لستونو کې خپل نومونه ولیدل ،هغو یو بل ته یې د خپلو د زحماتواو لاسته راوړنو څخه مبارکی وویله او دخوشحالی اظهار بې کاوه٠

زیړګل او د هغه ملګري په ډیره خوشحالي بیرته خپلو کلو او بانډو ته را ستانه شول او د خپلو بریاو زیری بې خپل دوستانو ، کلیوالو او د کورنیو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلې او هغو ته ئې مبارکي وویله٠

زیړګل اوس د یو نوې حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهیده چې د منظم درسونو د تعقیب لپاره هغه محصلین چې د ولایاتو نه کومو پوهنځیو ته د بریالتوب چانس ترلاسه کړې وې باید د مربوطه پوهنځیو د پوهنتونو نو په لیلیه کې میشت شې ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تلوبه ځوک د کورني جنجالونه حلوې او د هغوی جوړیا ناجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره بې ورته غږکړ٠

زیړګله ځویه !

ته راځه چې څه ضروري خبرې درسره لرم٠

زیړګل په بیړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه یې ورته وویل اکا څه مو ویل ؟

هغه په داسې حال کې چې شین خالی او د هغه مور هم هلته ناسته وه زیړګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وویل:

زیړګله !

هغه لږ څه غلی شو بیا یې په داسی حال کې چې خپلې میرمن او شین خالی ته کتل زیړګل ته داسی وویل:

ته پدې پوهیږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوسا او ارام ژوند په خپله سړي ته نه راځې ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسیږي لازمه ده مطلب ته درسیدلو لپارکوشش وکړي او زحمت وباسي٠ زه ستاپه تشویش او مشکلاتوباندې پوه یم ، ته زموږ له خوا هیڅ تشویش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښیار طبیب درنه جوړشي ، زموږ په کلو او بانډو کې ډاکترته ډیرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

دی او ډاکتران پــه ولسونو کې د عــزت او اعتبــار خاوندان دي ، پــه موږ هم عـمر تیر شوي اوډډاکتر ضرورت احساسوو ۰
دوهمه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزګر په مخ بیاېي بیا هــم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندي ،ته کولی شې د هفته په رخصتیو کې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا دتحصیل خنډ وګرځې ،زموږ مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندیښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې۰

د شین خالې مور هم زیړګل ته ډاډ ورکړ او وته یې وویل:
زیړګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته بــاید زحمــت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شې۰
زیړګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته پـه درنو سترګو کــتــل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وې هغه ماته منظوره ده۰

زیړګل د ځایه پاڅید او شړې ئې تر ځان چارپیره کړه او د څارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خوپه لار کې ئې د شین خالې نه د جدا کیدو فکرتکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه بریښیده ۰

شین خالې ته هم د زیړګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پــلار د فیصلې خــلاف بې هــم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومنې او د زیړګل د بیــلتون د زغم او حوصلې توا ن پیدا کړي۰

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه راورسیده ، زیړګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازارته لاړل۰زیړګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څود پوهنتون په ساحه کې بې دنورو محصلینو سره سیالي برابره وي،هــمدارنګه ملګرویې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبــا د وخته د زیړ ګــل دوی کره راغلل ، د زیړګل دوی په حجره کې نور دوستان او د کلي خلک هم د دوی د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه۰

د زیړګل دملګرو د رارسیدو سره سم د کلي اوسیدونکو، سپین ګیرو اودوستانو یې هغوی ته د دوعا لاسونه اوچت او دلوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابۍ هیله وکړه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د شین خالۍ مور هم هغوی ته د دوعا لاسونه پورته کړ او د خـدای پاماني وروسته یې ړړنې اوبه د ټوټکي په دود د هغوی پسې وشیندلې.
زیړ ګل او د هغه ملګرو خپل بیکونه ترغاړه او د ولایـت د مـرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي لیلیې ته ورسیدل.
د پوهنتون د لیلیې په انګړ کې د محصلینو د هستوګنې د خونـو لست زړول شوې وه ، هریو د خپل د هستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځاې پیدا کړ او د نویو ملګرو سره یې معرفت حاصل کړ.
زیړ ګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو یار وه ،ورسته له څو اونیو د هغه لیدلو لپاره لاړم ، هغه چې به همیشه د خپل د شین خالۍ د پاکې مینې کیسې زما سره شـریکـولې زما په لیدو ډیر خوشاله او د نوې ژوند د کیسو ورسته د شین خالۍ د بیلتون په هکله داسې ویل:

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

زیړ ګل چې په رڼا او خوبونو کې د شین خالۍ څیره ورته په فکر او خیا لونو کې زنګیده د خپل خوب کیسه داسې کوله:

ما مـې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

او د خپل د مینې سندره یې داسې ختموله:

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لیونۍ

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

ما مـــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

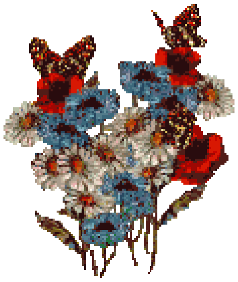

اومه برخه

شین خالی

زیږګل ورو ورو د ښارې ژوند ، دپوهنتون د ماحول ، نویو دوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کیده خو په هغه کې د کلیوالې ژوند تاثیرات اوکرکتر د ورایه په سترګو کیده .
هغه هم د کلو او باندو ژوند او د ښاري ژوند تـو پیرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمینداري او مالداری تر څنګ پرګنیزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زیږګل ورسره نوی بلدیده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وایې:
چیرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې.

خو د زیږګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډیرلږ وخت کې ځانله ډیر دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پیدا کړي .
زیږګل د تحصیل په شرایطو کې دوخت په ارزښت او ماهیت ښه پوهیده ،هغه دا پتیئلې وه چې باید وخت تري بې خایه تیر نشي ، هغه ته دا جوته شـوې وه چې د طب د مسلک لمړې یا مقدماتي کال د زحمت او د زیاره سره دي، ځکه چې پدې لمړی او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژیو سره اشنا کیدل او همدارنګه د انګلیسي ژبـه او لاتیني اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې دهغو یادول په بنسټیزه توګه دهر محصل د پوهې او د هغه دراتلونکې ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پـه کتابتون کې تیروه او هلته به یې مسلکي کتابونه متالــعه کول او دطب د علـماو د نظـریاتو سره هم اشنـــا کیده او هـمدارنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرایدو او مجلو ځــخه په استفادې د وطــن او ددنیا د حالاتو ځخه ځان خبروه.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندیښنو ، نظریاتو او د احزابو ترفداراتو سره اشنا کیده ، د مختلفو نظریاتو پیروانو به ورسره سیاسي بحثونه کول ۰

هر تنظیم به د خپل حقانیت او وطن کې دې ناخوالو عوامل تشریح کول او ویل به یې چې د دې مشکلاتو او مطرحو مسایلو د حل لاره زموږ تګلاره ده ۰
زیرګل به د هر چا نظر په غور اوریده خو هغه په وطن کې د مختلفو سیاسي جریاناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه د افغاستان د خلکو د یو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ویل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېلیدل د اد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره یو موټې شي هغه زموږ د خلکو او د ملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها یو والی دي چې کولاې شي موږ د بریالیتوبونو او ترقۍ لوړ معراج ته ورسوي ،نه دا چې د یو واحد دین او ائین خلک په مختلفو ډلو او تنظیمونو تقسیم کیدل ۰

خو هغه د یو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډیر بد بیني درلوده ، او د هغو سره یې په پټه او ښکاره کینه او نفرت درلود هغه به ویل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان یا د پردو نوکران دي او یا هم ډیر ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هیواد کې د نفاق تخمونه کري ۰

د دی خبرو تر څنګ زیرګل دې نتجې ته رسیدلی وه چې د ا وخت هغه باید خپلو درسي پرګرامونه تعقیب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ۰

خو د داسې مصریفیوتنو سره سره زیرګل د اکا ، کاکا ناوې او شین خالۍ د فکر او اندیښنو څخه فارغه نه وه او همیشه به یې یادول او د هر لمانځه وروسته هغو ته د صحت او سلامتیا دوعاوې کولې ۰

په شین خالۍ هم د زیرګل د مساپرۍ اسر د وارایه ښکاریده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه ۰ هغې هر مازیګری د زیرګل د شوتلو پنډ او د ځارویو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدارنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به یې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تیروه ۰

زیرګل یو ماښام چې تمامه ورځ یې په درس او د خونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تیر کړې وه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ډېر سترې معلومیده ، په خپل چېرکت پریوت او د شین خالۍ پــه فکر کې بې هغه وختونه په زړه شول کوم چې هغې ته بې د زرګر د دوکان څخه خیالي چارګل رانیولــې وه او غوښتل بې چې شین خالۍ ته بې د کمکې اختر په مناسبت په اختر مبارکې کې ډالۍ کړي ، چې هغه وخت بې په لاره کې د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

خیالي چارګله

ښکلی چارګله شینو جانې له دې وړمه

هغه چې د شین خالۍ تورې زلفې ، ښکلی د غاړې هار او د جګې پوزې چارګل په سترګو کیده نو داسې به بې ویل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا
څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزې پرې دار دی نا
مین بې کړمه
دا پټ کاته بې په زړګې ویشتل کوینه

زېړګل ته د شین خالۍ د بنګړو شرنګهار ډېر خوندور کاوه او د هغو په وصف کې داسې زمزمه کوله:

د شنو شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې دي د خیا له ډېر کبرونه دي
ستې بې کړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

او د خپلې د خوږ زړګې تسل بې په لاندې بیتو کې ختماوه:

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاریده
څومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکاریده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ښایسته سور شال کلیوالي ښې په سر خور ښکاریده
نظره نه شي
دا افغاني لباس ښې ځومره خوند لرینه

خیالي چارګله

خیالي چارګله
ښکلی چارګله زرو جانې ته دې ورمه

زلفې ښې توري تور اوربل ښې مزي دار دی نا
ځومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل ښې پاس په پوزه پري دار دی نا
مین ښې کړمه
دا پټ کاته ښې په زړګي ویشتل کوینه

د جلۍ شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ ښې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې یې د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې ښې کړمه
شرنګ د بنګړو ښې عالمونه خبروینه

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
ځومره ښاسته لباس کې وتې حال ښې نور ښکاري
ښایسته سور شال کلیوالي ښې په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس ښې ځومره خوند لرینه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

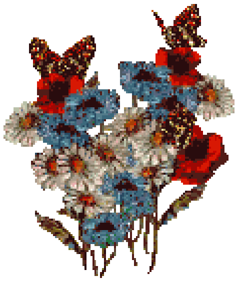

اتمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ دکیسو او بنډار نژدې ملګرې د هغې خورلنډې وې خو نژدې خوا خوږې د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې ۰

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې دهغې دغــم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه څرګندیده، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجانې !
ابا خو زیړګل ته ویلې وه چې هغه به د اونیو په رخصتېدوکــې کلې ته راځي ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلې، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي ۰

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالۍ ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پــلار دې ددهقان ســره د ولایت بازار ته تللې وه ، د پــلار دې هغه په همغه ورځ د زیړګل سره په تیلیفون کــې خبرې شوې وې ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وایي چې هغه باید ډیر درس ووایي ځکه چــې د ډاکټرې اول کــال ډیر زحمت پکار لري وایي که خوک په دې کال کــې بریالــی نه شي بیا نو ډاکټرې د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړګل شپه او ورځ درس وایــې چې پــه خیر کامیابه او ښه ډاکتر ترې جوړ شي۰
او دا یې هم ویلې وه چې څو ورځې ورسته بې له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتې شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

او کور ته راځي، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بریالی شي٠

شین خالې د دې خبرې په اوریدو ډیره خوشاله شوه او په زغرده د زرڅانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکو څو ورځو کې بې دواد ه تیاري نیوله ،هغې ته یې د زیړګل د راتلو خبر ورکړ او خپل د خوشالې احساس یې د هغې ترغوږوورساوه٠

زرڅانګې وویل ٠ زه هم د خدایه دا غواړم چې زیړګل زما د واده پورې راشي خکه زیړګل خو به زما واده په خپل ښکلې اواز او سندرو نور هم ښکلی کړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وایم چې هغه ته زما د واده کارت ولیږي٠

د زیړګل هم د لمړي سمستر پرګرام په ډیر کوشش او زحمت پای ته په رسیدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونیو درخصتې لپاره تیاري نیوله نو همدا وجه وه چې شین خالې ، اکا او کاکا ناوې ته د سوغاتونو د اخستلو په نیت د خپل د خونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او د علاقې وړ سوغاتونه یې هغو ته راونیول٠

شین خالې چې د بنجاره سینګار ډیر خوښیده، هغې ته یې شنه او سره بنګړې، جامې ښکلې ټیک او ډیر نور بنجاري سامان ، او همدا رنګه د کاکا ناوې ته ښکلې شین رنګه شال او تره ته یې ښکلې پالاوې لنګې راونیوله او ټول یې په مناسب ځای کې ځای پرځای کړل تر څو پس له شپږ میاشتې مساپرې د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي٠

څو ورځې وروسته د زیړګل د لمړي سمستر درسونه پای ته ورسیدل او د خپلو هلوځلو او زیارڅخه راضي معلومیده دا سې احساس یې کاوه چې هغه څه چې یې پتیلې وه په همغه ډول یې درسونه تعقیب او د نتجې څخه یې راضې وه خو د دې رضایت او خوشالې تر څنګ دا چې سبا کلې ته روان وه او پس له څو میاشتو بیا دا موقعه تر لاسه کوې چې خپل کلو باندو ته ځې د ډیري خوښې شیبې شمیرلې او د ځانه سره به یې ویل چې څنګه به سبا ځان د موټرو تم ځای ته رسوي او کله به بیا په خپلو کلي او ځمکو ګرځي او د شین خالې خیا لې اوربل ته به په باغچه کې ښایسته اورنګارنګ ګلان کري٠

سهار زیړګل د سهار د لمانځه ورسته خپل بیک چې تیر ماښام یې د سفر لپار جوړ کړي وه تر غاړې کړ او د خپلو د خونې د ملګر څخه یې چې هغوی هم د رخصتبو څخه په ګته اخستو خپلو کلو او

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخيسته او د خپل ولايت د موټرو تم ځـاې ته روان شو ، د بس
پـه تم ځاې کې يې د خپل ولايت ډيـرې اشنا څيرې تــر سترګوشــوې خــو د زرڅـانګې پلار يې
دورايه وپيژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کـې څنګ ترڅنګ چوکيو کې
کيناستل او د لارې ملګري شول٠

په لاره کې زيړګل د زرڅانګې د پلار څخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته يې وويل :

کاکا خيريت خو به وه څنګه مو دلته پيښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وويل:

زيړګله !
ښه شو چې و مې ليدلې ،ما فکر کا وه چې تا به زه څنګه پيدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پيدا
کړې٠هغه دبس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځــوم دی او د کوزکلي د زمانخان اکا
ځوی دې او هغه تورسرې چې وينې يوه يې زرڅانګه او هغه بله يې مور ده٠

مور دلته د واده خريد ته راغلي وؤ ، خريد مووکړ ، که د خداې رضاوې بله اونۍ د زرڅانګې واده
دی ، ښه شو چې ته راغلي چې دواده په کـارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو هميش د کلي په مړي
او ژوندي کې کليوالو ته ځان رسولی دې بس د ميـلمنو پالنه او هغو سره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور
دنده مو تا ته درسپارلې ده٠

زيړګل ورته په لــمړي سر کې د خوښۍ مبــارکي وو يله او بيا يې ورته اطمينان ورکړ او وې ويل :
تاسو بيغمه اوسۍ کاکا زه کارونه جوړوم٠

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه او پس له څه مدې منزله کلي ته ورسيدل او د
بس څخه کوز او د کلي په لو ر روان شول٠

زيړګل کلي تــه د رسيدو مــخکې د امــين اکا په ديره کې دکلي دځــوانانو سپين ګــرو او نورو
اوسيدونکو ګنه ګونه تر سترګو شوه٠
هغه ځان په چټکۍ ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بيسوادی د
له مينځه وړولو لپاره سرشميرنه وکړی چې څومره ښځينه او څومره د کلي نارينه اوسيدونکي چې

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددی کورسونو د تعقیبولو لپاره چمتو دي.

د کلي او سیدونکو د زیړګل په لیدو خوشاله شول او د هغه د هرکلي لپاره مخې ته ورغلل.
پس له روغبړه زیړګل په احوال ځان خبر کړ او ټول دزیړګل د اکا باغچې ته راغلل او هلته زیړګل
خپل کلي والو ته داسې ویل :
درنو خویندو او ورنو !
سواد او پوهه دا هغه د خداې لوی نعمت دي چې لوی خدای په خپلو بنده ګانو که نر وی یا ښځه
فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک او سپیڅلي دین مشهوره لار ښونه او حدیث مبارک دي چې وائي
علم زده کړه که څه هم په چین کې وي . دا چې او س موږ ته په کلي کی داسې موقعه برابریږي د
خوښۍ ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خویندي او ورونه چې دا فرصت ولری ځان په دې
کورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکو میاشتو کې د سواد او زده کړي د نعمت څخه
بهره مند شي.
زما د سواد اموزۍ استازو ته دا وړاندیز دي چې د کلو د ښځینه کورس لپاره دې زموږ د کلي د
زمان اکا لور زرڅانګه چې یوه تعلیم یافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي .

د کلي ټولو او سیدونکو د زیړګل خبری تاید او لاسونه یې ورته وپړکول.
استازو هم د زیړګل دا وړاندیز و مانه او د زرڅانګې د پلار څخه یې هیله وکړه چې د زرڅانګې
موافقه پدې برخه کې د یو درخواست په ډول ولیکي چې موږ یې نور قانوني مراحل د خلاصولو
ورسته په دې دنده وګمارو او د نارینه کورسونو لپاره تکړه استاد حبیب الله خان دي چې دلته
تشریف لري تاسو ته معرفي کوم.

د پروګرام ورسته زیړګل د کلا انګړ ته ننوت ، شین خالۍ او کاکا ناوی چې دمخه د هغه د راتګ
څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او د هغه سره یې روغبړ وکړ او په لیدو یې ډیر خوشاله شول.
شین خالۍ هم د غرمې ډوډي تیاره کړې وه او ټول یو ځاې په دستر خوان کیناستل او د غرمې
ډوډي یې نوشجان کړه.
د شین خالۍ مور زیړګل ته ویل څنګه شوه ځویه درسونه دې خداې دې وکړې چې ښه نتجه دې تر
لاسه کړې وي ؟
زیړګل ورته په جواب کې وویل :
موري بې زحمته سړې مطلب ته نشې رسیدلای ، زه د خپل زحمته راضې یم ، ښې نمرې مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

کړي ،تاسې بيغمه اوسې ما بايد زحمت ويستلې واې ۰
د کاکا ناوې وويل ۰ شکر چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې ده تل خوشاله او برياى اوسى۰

شين خالۍ هم د زيړ ګل په برې خوشاله وه ،پس له دوه ورځو زيړ ګل د شين خالۍ سوغاتونه د بيکه راوويستل او ورته يې په ډيره مينه ډالۍ کړل او همدارنګه د کاکا ناوى شال يې هم د هغې پر اوږو هموار کړ او د اکالنګۍ هم ورکړه چې اکا کورته راشي او هغه ته يې پر سر وتړي چې هغو هم د زيړ ګل سوغاتونه په ډير خوښې ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه ۰

پس له څوشيبو خوړو کيسو او خبرو شين خالۍ د زرڅانګې د واده خبر زيړ ګل ته ورکړ او د هغې دا هيله يې هم ورته وويله چې واده ته به يې ښکلى شعر جوړوي چې بيا په واده کې ئې په سندرو کي ووائې ۰
زيړ ګل د شين خالۍ دا هيله ومنله او خپله شرې يې تر خان چارپيره او د داما ن ځمکو ته د اکا د ليدلو په مقصد ووت۰
زيړ ګل د دامان ځمکو ته نژدې په يوه وړه غونډې کيناست او داسې زمزمه يې تر خولې شوه:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

زرڅانګه چې د شين خالۍ نژدې خورلنډه وه او زيړ ګل ته يې ورور ويلى وه زيړ ګل د هغې د راتلونکي په اړه داسې هيله لرله:

پل دې بختورشه ناوې مينه کې دې کورشو
نوې اشنايي شوه نوى بل د مينې اورشو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او دهغې د واده محفل يې داسې تمثيلوه:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

نن چې دې محفل کــې خوشحالـي ده هم خـندا
خوښـې دې هـمزولــې دي په مـینه کــړي نڅا
يـې د نجـونو مــیره ټــول دا ستا په تمــا شـا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پـل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــل دې بخـــتور

او په اخر کې د هغې د خوشبختې لپار داسې دوعا کوله:

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنـــا دې شه طبـیب
اور يې چې بلـيږی پاک الله يې شـــې قريـــب
وی دی په امان کـــې افغـانې ښـــکلی بشر
پـل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــل دې بخـــتور

پل دې بختور شه

شپــې دې د برات شـــه شــه کلــونه دې اختر
پـل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــل دې بخـــتور

پل دې بختور شـــه ناوې مـینه کې دې کور شو
نوې اشنـا يې شـوه نـوی بـــل د مینــې اور شو
ستا د حسن شــمعه چــې روښانه په هـر لور شو
حسـن دې ښـکلا دې چـيرې مـه شـــه د نــظر
پـل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــل دې بخـــتور

نن چې دې محفل کــې خوشحالـي ده هم خـندا
خوښـې دې هـمزولــې دي په مـینه کــړي نڅا
يـې د نجـونو مــیره ټــول دا ستا په تمــا شـا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پـل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــل دې بخـــتور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کوردې بختور شه خور اشنا دې شه طبیب
اور یې چې بلیږی پاک الله یې شې قریب
وی دی په امان کې افغاني ښکلی بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

*** ***

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

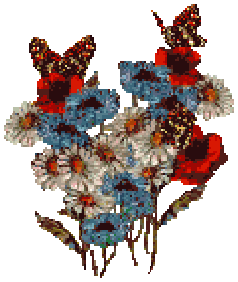

نهمه برخه

زیړګل ته د دوؤ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او د کلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې د هغوسره کور او کلي شي او همدارنګه د اکا سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې مرسته وکړي او خپل د راتلونکي ژوند د ملګرې شین خالۍ د ارمانو او هیلو د تر سره کولو لپاره د هغې په چوپړ کې وي.

شین خالۍ د زیړګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خورلنډې زرخانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار اوسي ځکه چې زرخانګې مشر ورور ندرلود همدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرخانګې د پلار نژدې مرستندوی وی. زیړګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرخانګې د پلار سره مرسته وکړي.

ماښام کله چې زیړګل څارويو د کلا انګړ ته راوستل نو په شین خالۍ یې غږ وکړ چې څارويو په خپلو ځایو کې وتړي تر څو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي.

شین خالۍ او د هغې مور په ګډه څارويو په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلو پنډ د وچو وښو تر څنګ تراوړي ښکته کړ او لور یې د دیوال په د رزکی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګډه کړه او د څارويو مخې ته یې په کافي اندازه واچوله او خپل څادر یې چې شوتله پکې راوړې وه و څنډه او د کور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست.

شین خالۍ په بیړه چاې تیار او په پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله دارې ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کیښود.

یو څه شیبې وروسته د شین خالۍ پلار او مور هم راغله او شین خالۍ د هغو مخې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

چایوډکې پیالې کېښودلې٠

زیړګل د تورو چایو ښځکل عادت درلود ،مګـــر د شین خالۍ مور او پلار د شنو چـــایو ښځکل غوره ګڼل او ویل به یې چې د شنو چایو ګټې ډیرې دی خو شین خالۍ بیا د ومره سر پری نه خوږاوه هغې ته که تور چای وه او که شین تو پیرنه درلو د ،څـه چې به تیار وه هغې به ښځبل خو بیا زیړګل او د شین خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښې چای عادت ګرځیدلی وه٠

زیړګل د چاې اخـــري پیاله پـــه سر واړوله چې د کــلي د ملا د الله اکبر آواز پـــورته شو ټــولو د جل جلالهو اواز تر خولې وخوت ، زیړګل ځادر او اکایي شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترڅو د ماښام لمونځ په جمعه وکړي، دوې په ځغرده ځان جماعت او د جمې لمونځ ته ورسوه٠

په کـــلي کې د ماښام لمانځه ته د کلي اوسیدونکي حتمي جـــومات ته راتلل ، په تیره بیا د کلي سپین ګیری او خوانان ځکه چې دورځی له خوا ټـــول دکار او غریبۍ لپاره د کـــلي څخه بهر وتل ، ځوک به د بزګرۍ په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعلیم او زده کـــړی لپاره ښوونځیو ته تلل ، په کلي کې تنها دکور میرمنې او واړه ماشومان پاته کیدل چـــې په خپلو کې بـــې راشه درشه لـــرله او همیش بې بنډارجوړوه خودد ی بنډارو ترڅنګ د کوردکارونو سنبالول ، دجامو پریمینځل ، پخلي او نور ډیر مصروفتونه وه چـی د کور ښځو هم په ډیـــر زحـــمت او کـــړاونوورځنـــۍ چارې تر سره کولې٠
سبا د زرڅانګې پلا ر، زرڅانګه د شین خالۍ کورته واستوله چې وګوري که چیری زیړګل او تره یې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شریک کړی٠

د زرڅانګې کور د شین خالۍ د کور په څو قدمې کې وه پــدې توګه په کلي کې د دې دوؤ کورنیو تګ راتګ دکلی نورو اوسیدونکو په پرتله ډیرؤاو ښې اړیکې یې ساتلې٠

زرڅانګې د زیړګل او د هغه د اکا شتون پــه کورکې خپل پـــلار ته خبر ورکړ٠هغه هم دځایه پاڅید ، پګړۍ یې په سر وتړله ، واسکت یې واغـــوست او خپله تور بـخنه شړۍ یې تـر ځان چار پیره کړ او د زیړګل د کور په نیت روان شو او هلته په رسیدو د هغو د کور ور وټکوه٠

زیړګل د کلا ور خلاص کړ او د زرڅانګې د پـلار سره یې روغبړ وکـــړ او هغه تـه یې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه اودکور په انګړ کې ورته ځاي برابر کړ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

زیړګل ، دزیړګل اکا ، شین خالۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کیناستل٠
د روغبړ نه وروسته شین خالۍ د چاى د جوړولـو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرځانګې د واده په اړه پیل کړې٠
په پیل کې د زیړګل آکا د زرڅانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛
لعل میره !
څنګه شوه د زمانخان آکا سره مـو د واده په اړه څه وکـړل او څه نتجې ته سره رسیدلي یاست ؟
د زرڅانګې پلار ورته پـه ځواب کې وویل:
آکا ، که رښتیا راباندې وایې ماملة خو جوړه ده ، داسې د جنجال یاستونځی کـومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړی ندې، که څـه هم د زرڅانګـې مور یو څه اضافي بوجونه پر هغو ایښې وُه، خـو کله چې زه خبر شوم ما د زرڅانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو دا ده چـې زرڅـانګه زمورډ یوا ځینی لور ده ، مورډ بل اولاد یا وارث نلرو ،اوس که مـورډ په ځـوم دا بې ځایه مصارف او بوج واچوو نو دهغـو راتلونکی ژوند به د کړاونو سره مخ شي چی دا خبره ما د زمانخان سره هـم شریکه کـړه اوورته مې وو یل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نـه غواړم چـې پدې بـرخه کې کوم شرط یا بوج درباندې کیږدم ، دبلې خوا د زمانـخان آکا دې هم کور اباد وې پوه او مشر سړی دی ، هغه زما ددې فیصلې څخه مننه وکړه او راته یې وویـل چې دا زمورډ او تاسو د خوښـی او دوستی خبره ده ،ستاسو دی کور آباد وي خو مورډ هـم خپل هوس اوآرمان لرو ، زمورډ هم دا هیله ده چې زمورډ واده او دا خوښی په ښه شان سره تر سره شې ،تاسی تشویش مکـوی مـورډ د کلی رسم او رواج نـه ستر ګې نه شو پټولی هغه څه چې لازمه او زمورډ په وس کې پوره وي هغه مورډ خپله هـم دا تکل لرو چی زمورډ د اولادونو دا خوښې په پوره درنښت تر سره شې٠

د شین خالۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟
لعل میره آکا ، د واده ورځ او نیټه مو وټاکله ؟
د زرڅانګې پلار ورته په جواب کې وویل:
هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې دجمعې په ورځ که دخداې رضاوې واده د ی ، همدا وجه ده چې آکـا ، زیړګل او تـاسو سره د مشورې لپاره راغـلی یم ترڅو د واده پـه تنظیم کې له ما سره برخه واخلۍ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

په همدي ډول لعل میر آکا ، زیړ ګل ، او د شین خالۍ مور او پلار دواده پروګرام جوړ اودې پایلې ته سره ورسیدل چې د ښځو مراسم دې د زرځانګې دوی په کوراو د نارینه و لپاره د شین خالۍ دوی په کورکې ځایونه برابر شي اومیلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته تر سره شي ۰

کله چې د زرځانګې پلار د زیړ ګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنی وعده تر لاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو ۰
زیړ ګل هم خپل څادر په اوږه کړ، لور او بیل یې واخیست اود باغچې په لور روان شو ۰هغه د زمانخان اکا ځوی یا د زرځانګې کوژدن ا باسین له وړکتوب څخه پیژنده ، هغه به همیش پالاوی لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځیده ۰ نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه بې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

دزیړ ګل څخه شین خالۍ هیله کړې وه چې دزرځانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زیړ ګل لپاره ښه الهام وه کوم چې د هغې په واده کې یې ډالې کړي ، زیړ ګل د هغې کلیوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هیله لرله:

ناوکۍ خومره ښه ښکاریږي
په ناز همزولې یې ګډیږي
د هلک کورپرې ابادیږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زیړ ګل د هغې ښکلا او حسن بې داسې تمثیلوه:

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست یې جلوبل ده
دا خوش بویي یې د سنبل ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ځومره ښایسته د غاړې هارېې طلایي ده
د شملـه دارهلـک ښادي ده

د ا باسین او زرڅانګې د نیکمرغې لپاره یې داسې هیله لرله :

ناوکۍ پـــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اخترشه
ژوند مـــوروښانه لکه لمر شه
دا زموږ هیـله ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

او په اخرکې یې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مـو ګـــل اوعندلـــیب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمــله دار هلک ښــادي ده

ډ الۍ

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمـلـه دارهلک ښــادي ده

ناوکۍ ځومــره ښه ښکاریږي
په ناز همـــزولې یې ګډیږي
د هلک کورپـــرې ابـــادیږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شملـه دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويي يې د سنبل ده
څومره ښايسته د غاړې هاريې طلايي ده
د شملــه دارهلــک ښادي ده

ناوکۍ پـــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوند مـــوروښانه لکه لمر شه
دا زمونږ هيـلـه ده اميد دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

ښه اوږد ژوندون مو په نصيب شه
ښاد مو هم لرې هم قريب شه
مينه مــو ګــل اوعندلـــيب شه
اوسۍ خوشالــه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمـــله دارهلک ښـــادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لسمه برخه

شين خالۍ

د زرڅانګې او اباسين د واده انګازې پــه کلو او بانډوکــې خپرې شوې وې ،شين خالۍ هم د خپلې خورلنډې واده ته تیاري نیولې وه ، هغه په تیره اونۍ کې د زیړګل او مور سره دولایت بازار ته تللې وه او ځانله یې د بزاز له هټۍ څخه دجــامو لپاره دخپلې خــوښې ټــوکر او د بنجارې د دوکان څخه رنګارنګ د سینګار سامان رانیولی وه .

د اباسين پلار زمانخان اکاهم د اباسين او د زرڅانګې د واده لپاره پوره تیاري نیولې وه او دکلې د نائې په لاس یې ټولو کلیوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبــلنې کارتونه او خبر لیږلې وه او هغوته دمیلمستیا پروګرام جــوړ او د هغو د خــوشالۍ لپاره یې مشهوره هنري ډله رابللې وه او دکلې څخه بهر یې دامین ماما د دیرې ترڅنګ پــه یوه شدیاره ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای یې په کټونو ګلمونو او توشکو فــرش او پــه ګیسونو دشپې له خوا روښانه کیدو لپاره یې ځوانان په کارګمارلي وه .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د کلي نائې ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځــوې ؤ يوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې ميلمنو ته د پخلي تياري نيولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه ديګونه او نور د اړتيا وړ سامان چې په هر واده کې ېې ترې کار اخيست له ځـانه سره راوړي ؤ او د پخلي لپاره ېې ځو ځايه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنـګه ېې پـــه لويو او وړو ډيګونو کې وريجې په ګرمو اوبو مينځلې او د نرميدلو لپاره ېې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه ېې هم برخې برخې يخني او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بيا د نورو کارونو لپاره پوره وخت ولري٠

په رښتيا سره هم ټولو کليو الوا د واده ميلمنو ته ميلمستيا اوهغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زيار اومنډې په کارلرې چې په کلو او بانډو کې د نائيانو دا زيار د ستايلو وړ دي٠

ګلاجان او نورو دآشپزي ګـروپ سهار دوخته د کلی د نـائې تر لارښوونی نغري بار او د هر رنګ خوراکونود پخولو کار پيل کړی وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته٠بنډی ،بانجان بوراني ،سابه ، چپس ،او سلات او ډيرنور هغه حتمي خوراک وه چې تر مازيګره بايد جوړ شوی وای٠

مازديګر کرار کرار کلي ته د ميلمنو راتګ پيل شو چې د زمانخان اکا ، اباسين او د کلي د سپين ګيرو له خوا ورته هرکلی ويل کيده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د ميلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کيدل٠

ټاکل شوي کسانو به ميلمنو ته دلاس مينځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانوبه د دستر خوان په خوږو خوړو سمبالوه او ميلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډی به يې نوشجان کوله او بيا به د امين ماما د ديري په لور د سيل لپاره تلل٠

کله چې د ډوډی پروګرام خلاص شو نو د امين ماما د ديرې ترڅنګ د ميلمنو لپاره مو ظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه تر څو د ميلمنو احترام يې ساتلې وې٠

د کلي او ميلمنو په خيروکې د خوشالۍ روحيه دورايه څرګنديده اوښايسته ګڼه ګوڼه وه٠ څه شيبه ورسته سازيانو د موسيقی د آلو په سورولو پيل وکړ اوبيا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سيمه کې د ښه شهرت خـاوند وه ارمونيه تر غاړه کړه او همدا رنګه د يارمحمد استا د د تبلو اواز د کـلي او سيمی د خـلکو تر غـوږ شو٠ سازيانو په وار سره دبهاري، بيرمي، بياګ، کستوري، کليان، اسا ، او جـوګ پـه راګونـو کې دمقام ، غزل ،لنډی ،چـاربيتي،لوبې ، بګتۍ او دا ستانونه په خپلوخوږو اوازونو کې راغلو ميلمنو او تماشا چيانوته اورول٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

څو شيبې وروسته زيړګل هم د شين خالۍ د خور لنډۍ زرڅانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډې په واده راغلي وې، د ډوډۍ او نورو مراسمو ورسته د خپل انډيوالانو سره د اباسين دليدو او هم د سيل په مقصد د زمانخان اکاکلي ته راغلل٠
د زيړګل دوستانو د هغه په ليدو هغه ته ښه راغلاست ووايه او د هغه څخه يې هيله وکړه تر څو ددوی د خوښۍ لپاره سندرې ووايې ، که څه هم زيړګل په اوله کې رضايت نه ښوده نو چې کله اباسين د هغه څخه هيله وکړه نو بيا يې ارمونيه خپله کړه اود دې سندريې په ويلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ٠

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالې ده
د اباسين هلک ښادۍ ده

ددې سندرې په اوريدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زيات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپړکول او د واده فضا نور هم توده شوه٠ زيړګل يو څو نورې سندرې وکړې او ورسته يې د دوستانو د تشويق څخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کيناست٠
په همدې ترتيب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازيانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته ميلمانه په احترام اوعزت رخصت او د اباسين دواده خوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه٠

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازديګر ډولۍ جوړه شوه اودکلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه دناوې د راوستلو په نيت د لعل مير اکا د کور په نيت روان شول٠
کله چې ورسيدل دکلي ملا د سپين ږيرو او ميلمنو په ګډون د اباسين او زرڅانګې شرعي نکاح وتړله او د کليوالو او د واده ګډون کوونکو په ګڼه ګوڼ کې په ډيره خوښي او خوشالي ناوې په ډولۍ کې سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسين خپله کوژدنه په کاله کړه٠

کله چې د واده مراسم خلاص شول زيړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاريو خبر واخلي په لاره کې يې د خپل واده په فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسيدو يې د شين خالۍ په ياد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـدې دلبرې
دګلو سیل لــه بـه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې ټـال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګـــلو سیـــل لـه بـه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ځخه یې دا تمه لرله :
زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګـــلو سیل لـه بـه راځې دلبرې

او پر هغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خـزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیـــل له به راځې دلبرې
او په آخر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترڅو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې دلبرې
د ګــلو سیل له بـه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د زړه باغچه

دزړه باغچه کــې درتــه ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګــدې جانانه
دګلو سیل لــه بــه راځــې جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې تــال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه مني جــانانه
دګــلو سیــل لــه بــه راځې جانانه

زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې جانانه
د ګــلو سیل لــه بــه راځې جانانه

زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بــاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خــزانه به ســاتې جانانه
دګلو سیــل له به راځې جانانه

ترخو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې جانانه
د ګــلو سیل له بــه راځې جانانه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

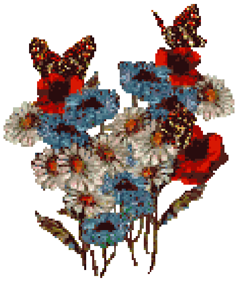

یوولسمه برخه

شین خالۍ

د زیړګل د دوو اونیو رخصتي په ختمیدو وه، خو د کلو او بانډو د خوږ او ساده ژوند او د خپلې کوژدنې شین خالۍ څخه بیا لرې کیدل ورته ګرانه خبر وه٠خو بله چاره یې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکې په هیله دا پتیلې وه چې خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي،په همدې هیلې مازیګر یې خپل داړتیا وړ شیان راټول او په سفري کڅوړه یا بیک کې ځای پر ځای کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زیړګل د اکا ،کاکاناوې، شین خالۍ او دکلي نژدی انډیو الانو څخه خداې پامانۍ اودوعا ترلاسه کړه اودولایت دمرکز په نیت روان اوبیا دهغه ځایه په بس کې له څوساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون لیلیې ته ورساوه٠
کله چې لیلیې ته ورسید ، د خونې انډیولان او یوشمیر همصنفیان یې هم دهغه تر مخه د رخصتۍ څخه راغلې وه چې دزیړګل په لیدوله ځایه پاڅیدل او دهغه سره یې تو د روغبړ وکړ٠

زیړګل لمړی خپل کالي په الماری کې ځای پر ځای او بیا یې خپله بستره او الماري تر نظره تیره کړه او تر هغه وروسته دخونې د انډیواانو سره ددوو اونیو د رخصتیوخاطرې شریکې کړې چې د دوی دا بنډار تر ناوخته پورې دوام وکړ٠
ماښام زیړګل دسباورځې درسې مواد برابر اوسها ر دخپلې پوهنځې په لور روان شواو د خپل ګروپ د نورو محصلینو سره یو ځای یې په درسونو پیل وکړ٠
زیړګل په همدې ورځ د پوهنځې دتدریسې څانګې څخه دنوی سمستر درسي پلان ترلاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عیاراو ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلې٠

په همدې ترتیب زیړګل هره ورځ د پوهنتون په چاپیریال او محیط کې د نوو درسونو ، استادانو، سیاسي او ټولنیزو مسایلو سره آشنا کیده چې په هغه وخت د پوهنتون په ساحه کې مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

تنظمي اوحزبي فعالتونوجريان درلود او هـر تنظيم كوشش كوه چي خپل صفوفو ته ځوانان جلب کړي.
مختلفو تنظيمونو مشخصې موضوعګیری او نظر یاتو لپاره کارکاوه چې دکلوبانډو ،ولایاتو ، مملکت او په نړی کې دخلکو اوحکومتونوسیا ستونو په اړه هرې ډلې خپل نظریې څرګندولې.
اکثرا دا بحثونه په وطن او نړیواله کچې د فقر،بدبختی او بیعدالتی په مدارڅرخیدل.

یوی ډلی به د یـوې سیاسي ایډلوژي څخه او بل ګروپ به بیا د بلـې سیاسي موضوع ګیری څخه دفاع کوله. ددې حا لت څخه دا سې معـلومیده چې مختلفو پا رټیواوګوندونو دځوانانو په مینځ کې دخپلو صفوفو دتـقویې په مقصد جـدي کار پیل کړي وه. دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هر یو به په وطن کې دبدبختیو عوامل په مختلفونظرونو کې تحلیل او ارزیابي کول او ځوانان به یې په وطن کې دیوی عادلانه ټـولنې د مینځ تـه راتګ پـه مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتیب دخپلو علاقې وړ پارټۍ اوتنظیمونو کې تنظیمول.

ځینو بیا د اسلام مقدس دین ته د خدمت په منظور او پـه وطن کـې د اسلامي اصولو دتطبیق په مقصد خلک جهاد ته را بـلل او ددې ټولو بد بختیو اصلي عامل یـې اسلامي اصولـو دنه مراعت کیدو دلیل باله او خلک یې ددې مقدس هدف دعملي کولو په مقصد په اسلامي لیکو کې تنظیمول او کفرسره یې دجهاد ناري پـــورته کړی وې.

ځینې نورو بیا د مارکس اونګلس د ایـــډولوژۍ طرفداران وه چې هغوی ددې بدبختیو اصلي عوامل په وطن کې د طبقا تی ژوند موجودیت باله او داسې یې تحلیل کاوه چې موږ باید زیربنا یا اساس ته تغیر ورکړو، اوپه وطن کې دعادلا نه اوانساني ټـولنې د راوستلو لپـاره کار وکړو او دهمدې مقصد او هدف لپاره خلک طبقاتي مبارزې ته دصلح امیزه لیارې رابلل.
ځینونورو بیا دمارکسیستي سیاست په تایدولو سره دقهرامیزسیاست طرفداروچې د مایوستانو په نامـــه یادیدل، بلې ډلې بیا ددې ټولو بدبختیو عامل د افغانانو په عدم اتحاد کې څرګند اوه او د ټول افغان ملت یووالي اودیو موټی افــغانستان د جوړولو ادعا یې کوله او خلک یې اتحاد او اتفاق ته رابلل.
پـــه همدې ترتیب هر ورځ د پوهنتون په ماحول کې محصلینو دداسې بـــحثونو سره سر او کار درلود چې دځوانانو د پاکو اوسپیڅلو ،ملي ،وطني ،اسلامي اوانساني احساساتو په استفادې سره د سیاسي پارټیو صفوف ورځ په ورځ تقویه اوپه وطن کې د ډلو ، ټپلو ، تنظیمونو اوګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

لپاره تهداب ایښودل کیده چې دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې په مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقسیم او دنفاق اوبدبختی کندې ته ګذار کړل.
زیړګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پټیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژيګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل .

زیړګل ته هم لکه دوطن نوروبادرده هیوادوالو په څیر دا ناخوالې یې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې د ټولو هغه کسانو سره چې رښتینې احساس ولري او د پردو او صادر شوو حرکتونو په خلاف وې ښه اړیکې وساتې او هغه دګران وطن، هیوادوالو اود وطن کلیو اوبانډو سره مینه لرله او د نیکونو تاریخې کارنامو او لاسته راوړنو ته په درنه سترګو کتل او دغلیمانو شوم اعمال یې غندل اوپدې لار کې هر ډول سرښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې په شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مو د خاپوړو کلی کور دی
دا مو د نیکو د توري زور دی
ورک به شي غلیم چې مخ یې تور دی
سر به ترې قربان کړم د بدن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبلان د باغ او بڼ سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

دا زمـــــوږه خـــوږ افغانستـان دی

اود خپلو نیکونو اوپلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصیتونه او دهغود کارنامو نه داسې یادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندې بچیان لري
دلتـــــه کې نازو انا لمسیـــــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتو به یې شــــــاړې د چمن سره
مینـــــه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زمــــوږه خوږ افغانستــــــان دی

او دګران وطن افغانستـــــان د مختلفو جغرافیوي موقعتونو نه یې داسې ستاینه کوله :

وګـــــورئ هرات دی که لغمـــــان
یا که ننـــــګرهار دی که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشـــــــان
غرونه یې ښه ښـــــکاري د معدن سره
مینه موږ لرو د خپــــــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانــــدی ډیر ګران دی
دا زمــــــوږه خوږ افغانستـــان دی

د وطن هاند او ځپاند سیندونه او دریابونه او دهغو ښکلا او طبیعت ته داسې تعریف ورکاوه:

وایي هریرود اوبــه خــــــــوږې لري
سیند د ارغنـــــداب جګې ځپې لري
ګوره د کنړ سینـــــــد څه نخرې لري
جــــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو د خپـــــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

په آخر کې به يې د وطن د افتخاراتو او د نيکونو په کارنامو داسې وياړ او يادونه کوله :

دا وطـــن زمـــوږه افتخـــار دی
دې کې مو عزمت د نيـــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتـــور ياد ګـــار دی
لاس په ګريبان ګرځـــوله دشمن سره
مينه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګـــران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

ګران وطن

دا مـو د خاپـــوړو کلی کـــور دی
دا مو د نيکـــو د تـــورې زور دی
ورک به شي غليم چې مـخ يې تور دی
سر به ترې قربان کـــړم د بـــدن سره
مينه مـــوږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

لوړ چې په هـــوا کې يې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې يې زمريان ګرځي
جوړ په سردرو کې يې طوطيان ګرځي
مست يې بلبــــلان د باغ او بـڼ سره
مينـــه مـــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسيـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ساتو به يې شـــــاړې د چمن سره
مینـــــه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــــان دی

وګـــــورئ هرات دی که لغمـــــان
یا که ننــــــګرهار دی که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشـــــان
غرونه يې ښه ښـــکاري د معدن سره
مینه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــدی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستــــان دی

وایي هریرود او بـــه خــــــوږې لري
سیند د ارغنــــداب جګې ځپې لري
ګوره د کنړ سینــــــد څه نخرې لري
جـــــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په مـــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستــــان دی

دا وطـــن زمــــــوږه افتخـــــار دی
دې کې موعزمت دنیــــــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتـــــوریادګار دی
لاس په ګریبان ګرځـــوله د شمن سره
مینـه موږ لرو د خپــــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګـــران دی
دا زموږه خــــوږ افغانستـــان دی
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

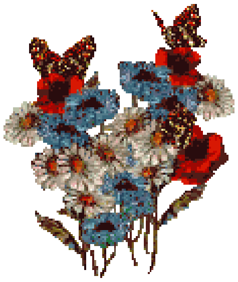

دولسمه برخه

شین خالۍ

زیږګل ته د پوهنتون چــاپیریال د پوهې ، تعلیم او تربیې ماحول وه چــې هــره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علمیت د با کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کیده چې د هر چا ه سره به یې په پراخه تندې او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډیره لږه موده کې د ډیرو مخلصو او ریښتینو دوستانو او ملګرو سره آشنایي پیدا کړه او د دوستانو په مینځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکټر خاوند شو .

شین خالۍ هم چې د زیږګل لرې والي زوروله د زیږګل دا هیله یې عملي کړې وه چې د لیک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د لیک لوست کورس ته تله. د دې کورس ښوونکې د شین خالۍ نژدې خورلنډه زرخانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلینو ته زیږګل او د کلي او سیدونکو وړاندیز کړی وه مقرره شوې وه .

زرخانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه، ورسته په عــالي دارلمعلمین کې شامله شوې وه خو یو کال وروسته د یو څه ستونزو پر بناونشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځینه د سواد او زدکړې په کورسونو کې.

شین خالۍ او نورو خورلنډو یې په شوق درسونو ته را تله چې په ډیرلږوخت کې یې د الفبا د تورو سره اشنایي پیدا کړې وه او حروفونه یې یو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغوته دا تمه او اطمینان پیدا شوې وه که د خدای رضا وي ډیر زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شي.

په همدې ترتیب ژوند خپل پراونه تیرول او پدې فاني نړۍ کې هر څوک په خپلو خولو لوند او هرچا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونو کې شین خالۍ او زیړ ګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې .

زیړ ګل لا د خپل خپلو لوړو زده کړو څلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند دنوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، دهغه سن او سال او دهغه صحې حالت د اطمینان نه وه ، که څه هم شین خالۍ او مور یې څو واري طبیبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د څوهفتو دهغه د مرګ احوال د زیړ ګل تر غوږو ورسید .
زیړ ګل د دې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلې ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نـاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو .

شین خالۍ ته د پلار او دهغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خـو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږي او انسانان پدې کې هیڅ نشي کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانو ته دي د مغفرت دعا وکړي.
زیړ ګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغـې او د پوهنتون د لیلیې پـه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیری محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړ ګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله.
ماښام د مراسمو ورسته زیړ ګل د پوهنتون دلیلې خونې ته راغې او د شین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو .

زیړ ګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یوا ځې توب ، کلی ، پوله او پټی دا هغه مسایل وه چې زیړ ګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای،کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، دبلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس او تحصیل اودهغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

زيړګل تمامه ورځ پــه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لـيار لــټوله او هر چا مختلف وړاندیزونه ورته کول خو د شين خالۍ او اکا ناوې تنها پرېښودل په کلې کې يې ورته مشوره نه ورکوله او د يو معقول تصميم نيول يې ورته توصيه کوله.

دزيړ ګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسيد خپلې خونې ته راســتون شو ،درسي کتابونه يې په الماری کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم يې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازيګر د لمانځه لپاره يې تياري ونيوله ، اودس يې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته يې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه.

پاکه ربه !
ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وې او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ريا کاران دي.

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا پـه لياري سم دي
ذلـت پــه هــغـه چا چــې د ريا پــه لـياري سم دي

پاکه خدايه !
ژوند په تيريدو دي خو سرلوړي د هغوده چې ستا په پاکې ا و محمدي لارې سم وي.

تيــربــږي قافلــې د زمانــې نــن او سـبا کــې
سرلوړي به وي څــوک چــې د الله پـه لياري سم دي

لويه ربه !
تا انسانان اشرف المخلوقات پيدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله د اخرت تحفه برابره کړي.

انســان لـري ډيــر لـــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقــه
زيبيږي ورته کــړه چــې د عقبا پـــه لياري سم دي

الهې !
زاهد په عبادت د زهد مرتبې تــه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضـــا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدایه په خپل دربار کې قبول وګرځوې۰

زاهـــد پـــه عـبادت رسي دزهـــد مرتبې تــه
سجـدې يې شي پخې چـې درضا په لياري سم دي

سخي پـه سخاوت بانـدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بــه وي څوک چې د سخاپــه لياري سم دي

الهي !

ژوند عبث تیرول متاع نلري او مورږته دا وس او توان راکړي چې دعمر تر پایه د مصطفی ص دپاکې او سمې لارې پیروان او صادقه مومنان وګرځو۰

ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يـې څـه ده
پيــرو د سمې ليار د مصطفی پــه لياري سـم دي

لویه ربه !

ستا دربار ته مې ددوعا لاسونه جګ کړي چې زمونږ مړي وبښه او مونږ ته دا توان راکه چې د ژوند په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه همیش برخوردار اوسو۰

درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا يــم
مطلب ته رسـي څوک چـې د دعا پــه لياري سم دي

سمه ليار

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لياري سم دي
ذلـت پــه هــغه چا چــې د ريا پــه لياري سم دي

تيــرېـږي قافلــې د زمانــې نــن او سبا کــې
سر لوړي به وي څـوک چــې د الله پـه لياري سم دي

انسـان لـري ډيــر لـــوړه مرتبــه تر بل مخلوقــه
زيبيږي ورته کــړه چــې د عقبا پــه لياري سم دي

زاهـــد پـــه عـبادت رسي د زهـــد مرتبې تــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

سجـدې يې شي پخې چــې درضا په لياري سم دي
سخي پــه سخاوت بانــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلى بــه وي څوک چې د سخاپــه لياري سم دي
ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يــې څــه ده
پيــرو د سمې ليار د مصطفى پــه لياري ســم دي
درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا يــم
مطلب ته رســي څوک چــې د دعا پــه لياري سم دي

****

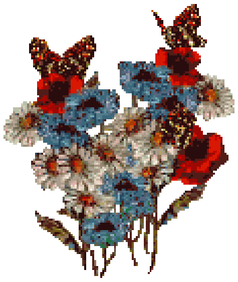

ديارلسمه برخه

شين خالې

زيړګل ورو سته له ډير غور، دملګرود خر ګندونواو مشوروڅخه دې پايلې ته ورسيد چې د اکا د مړينې وروسته به په کلي کې دشين خالې او دکاکا ناوې يوازې پريښبودل سمه خبره نه وي ،همدا وجه وه چې دا يې وپتيله چې د پو هنتون ليليه پريږدي او د پوهنتون په نژدې سيموکې کرايي کور پيدا کړي او خپله کوژدنه شين خالې او د هغې مور د کلي څخه راولـي اودلته نوی ژوند پيل کړي تر څوله يوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکـړي او له بلې خوا شيـــن خالې او د هـغې دمورڅخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښيو کې دهغو څخه له نژدې نه څارنه او لا س رسی وکړي ٠

زيړګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تيره بيا دخونې ملګرو ډيرې مرستې وکړې ، کرايي کور يې ورته پيدا کړ او دکلي څخه د کور په کډه او د اړتيا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ ،هغه داسې چې داونۍ په آخرو رخصتيوکې يې يولوې بس موټرپه کرا کړ او دزيړګل سره يوځای

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

کلي ته لاړل او د هغو بار او بستر او داړتیا وړ توکي یې راټول او پــه بس کې ځای پرځاي کړل او همدا رنګه د دهقان او زیړ ګل په مشوره دهقان یې د زیړ ګل دو ی کلاتــه کډه کړ ترڅو د ځارویو ، ځمکو او کلا څخه څارنه او سرپرستې وکړي٠

کله چې د زیړ ګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکي زاړه ،ځوانان ،ماشومان او د شین خالۍ خور لنډې یې مخه ښې اوخداي پاماني ته راغلي وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشیني

او خفه شوي وه اود حسرت اوښکې یې ترسترګو تویدلي ،خود شین خالۍ خورلنډو اویو شمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په رښتیا سره دکلی والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی اود صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده٠
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غــمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوریې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپینې او روڼې اوبه په هغو پسې وشیندلې٠

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغود کلي او ښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډو هغې ته دخمیره شوو اوړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډې د پخولو لپاره سر په پوړني تړه بلکه خوږې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخونې هټۍ څخه رانیولې٠
دلته نور دکلو خلکو سره د شیروار لپار د کټې وهلو حاجت نشــته وه او نه د لوشلشوې غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هر څه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې٠
دلته نور د دامان ځمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړې، لیچی٠څارمی ،اخنک ، غنم رنګی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنــګ میوې ترکاري او حبوبات د نژدې پلورنځیو څخه تر لاسه کیدې٠ دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه ٠
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښاري ژوند سره اشنایې تر لاسه کوله ، اوس نور نو زیړ ګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرځ راوړي بلکه شین خالۍ خــپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول٠
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

راشه درشه د کلی په پرتله تر یوه حده بله بڼه او رنګ درلود.

په همدې ډول زیړګل خپل تحصل تر شپږم کال او بـیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکتري دوره وه د خپل کوژدنې او کاکا ناوې سره په مـرکز کې تیر کړل چې بیا زیـړګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متانت او پـه لوړه کچه د طب د پوهنځي د فراغت دیپلوم تر لاسه کړ.

زیړګل تر فراغت ورسته دکاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیـدل چې د خپلې کوژدنې شین خالۍ سره دواده مراسم په خپل کلي کی په شور او شوق د دوستانو او عزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد دوظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کی د واده تیاری ونیسي.

کلي ته په رسیدلو د کلي د اوسیدونکو سره د روغبړ وروسته زیړګل ،شیـن خالۍ او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې ددوعا لاسونـه جګ او د لـوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروسـتـه په خپـلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو. کلو او باڼدو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول.
زیړګل ، شین خالۍ او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي تـه د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول.

یوه اونی وروسته زیړګل ، کاکا ناوې ، شین خالۍ او خورلنـډې یې د کلي دیوشمیر نور دوستانو سره د ولایت بازار ته د واده دخرید په مقصد لاړل او ترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیړګل او کاکا ناوې دمخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر ټوکي په خرید کې د شین خالۍ او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه.
کله چې زیړګل دواده ټوکي کورته ورسول نو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل څادر هوار کړه او د څو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلـیوالي ژوند ، خوند او دوسـتانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محـفـل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

زيړ ګل چې د شين خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه داسې ستايله:

پروا مــې د اشنا پـــه ځان منــلې ده نو ځکه
ليلاخيالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت اوستړيا داسې تعريفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړيا کـــې
دا ټول جار او جنجال بيا د زړه زور سره مزه کا

زيړ ګل په ژوند کې د يو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ويل :
څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سوداګردی
دا ژوند اوکارو بارېې شوق اوشورسره مزه کا

او دخپلې شين خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې ديارقد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه يې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

او په اخرکې يې دخپل مينې شين خالۍ په ليدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
ديدن ته چـــې د يار په افغاني وعده ورځمه
سور شال يې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غــــزل

محــفــل چې د يارانو ټنګ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مــې د اشنا پـــه ځان منــلې ده نو ځکه
ليلاخيالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړیا کــې
دا ټول جار اوجنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سوداګردی
د ا ژوند اوکارو باریې شوق اوشورسره مزه کا

ځواني چې مې دیارقد او قامت سره ښکلا ده
خالــونه یې په مخ کې دري څلور سره مزه کا

دیدن ته چــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

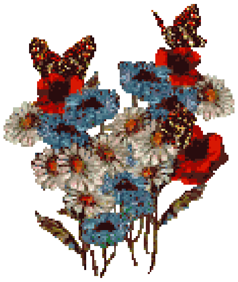

ښوارلسمه او ورستۍ برخه

شین خالۍ

ډاکترزیرګل دواده لپاره پوره تیاري نیولې وه ،هغه د کاکا ناوې په مصلحت د حاصلا تود زیرمو دخونې څخه د واده دا ړتیا وړ وریــــجې، اوړه اونورې غلې، دا نې دبزګرپه مرسته د تللوورو سته اشپزې ته سپارلې وې او همدارنګه د خپلو څـاروېو څخه یې توربخن سخوندر او یو ترکۍ وری حلال اوغوښه یې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه٠

هغه د واده کارتونه د کلې د نائې په لاس نژدې او لرو دوستانو ته لیږلې وه او هم د ښځینه میلمنولپاره یې د زرلښتې دپلار لعل میر آکا کورچې په ګاونډکې وه فرش او سمبال کړی وه او همدارنګه د نارینه میلمنو لپاره یې د آکا په بڼ کې چیرته چې دپخلې کارونه هم ترسره کیدل ځاې بر ابرکړې وه او د ټنګ ټکور لپاره یې مشهور سندرغاړې ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلې سند ر غــاړې سر ه چې په ګلرنګ مشهور وه بیانه کړې وه او دکلا بهر یې ورته ځاې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه٠

مازیګر میلمانه ورو وروپه راتلو پیل وکړ چې د ډاکتر زیرګل او د کلې اوسیدونکو به ورته هر کلی وایه او سمبال شوې ځاې ته به بدرګه کیدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمینځلو او به راوړلې او د ډوډۍ سررشته به ورته ونیول شوه٠ کله چې به میلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کیدل او هلته به د چاې ، اوبو او چلم تدابیر ورته نیول کیده او مؤظف کسانوبه د میلمنو خیال ساته٠

څه شیبې ورسته د میلمنو د خوښې لپار سازیان راغله ، ګلکې استاد او ګلرنګ سره آرمونیې تر غاړې کړې او مستې بګټۍ ، چاربیتې او داستانونوپه ویلو سره د حاضرینو له خوا په چک چکو

بدرگه کیدل ٠
د واده مراسم تر ناوخته دوام درلود ، هلته د زرشانگي پلار لعل میر آکا په کور کې چې د ښځینه میلمنو لپار تیاري نیول شوی وه، د شین خالۍ د واده مراسم هم هلته تر سره کیدل ، چې د شین خالۍ خور لنډو د کلي ښځواونژدي دوستانو سره ددارپا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله بڼه ورکړې وه٠
په همدي ترتیب ټنګ ټکوردشپې تر ناوخته دوام وکړ، دنژدي کلیو میلمانه ورو ورو په رخصتیدو شول٠
سبا د چای اوسبا نــاري وروسته دکلي ملا ، سپین ګیری، نــژدی دوستانواو مشرانو په ګډون د ډاکتر زیړګل او شین خالۍ نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې دنکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زیړګل ، شین خالۍ او مور ته مبارکی وویل شوه ،حاضرینو په ناوی او ډاکتر زیړګل نقل ، پتاسې او میده پیسې وشیندلې. او سازیانو بیا خپل ټنګ ټکور تــه ادامه ورکړ چې دکلي فضا د خوښی او خوشالۍ فضا ګرزیدلې وه٠

مازیګر ځوانانو ډولې جوړه کړه او دلعل میر آکا کورته لاړل او ورسته له یو لړ مراسمو شین خالۍ په ډولۍ کې سپره او خپل پــلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحالیو په بدرګه راوستله چې په همدې تریب ډاکتر زیړګل او شین خالۍ پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هیلو او ارمانو ته ورسیدل٠

د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل لا د واده شپې میاشتې نه وې تیرې شوې چې په هیواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنۍ خرڅ شوو د افغا ن او افغانیت دښمنانو زموږ د بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زموږ ډیر بې ګناه خلک بې شهیدان ، معیوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زیړګل ، شین خالۍ او د کاکا ناوې هم ددې ناتارپه پایله کې ګاونډ ملک ته مها جراو د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول٠

ډاکتر زیړګل اوشین خالۍ ته پس له څو میاشتو په مهاجرت کې خداې یوه لور په نصیب کړه چې ښایسته نوم یې پرې کیښود او ښایسته لکه دخپل مور شین خالۍ ښکلې نجلکۍ وه٠
زیړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سیدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډیرو اندیښنو دې پایلې ته ورسید چې په هرډول وې ځان له دی بدحالته وباسي چې پس له ډیرو هلو ځلو زحمــت او کړاونو د خپل لــور ،شین خالۍ اوکاکا ناوې سره ځان اروپایي هیواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ورساوه چې ورسته له ډېرو پښتنو ، منډو او رامنډو ورته د اقامت یا اوسیدنې اسناد او اجازه ورکړل شوه۰

ډاکټر زيړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نه بلکه په یو رستورانت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې او ورځې سبا کوي۰

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډېر شمير هیوادوال د پوهي ، تعلیم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې د ملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسیدلي دي په غیر مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زيړګل او شين خالۍ د ژوند کیسه ددې خبرې یوه ژوندۍ او وړه شانې بیلګه ده ۰
زيړګل په مهاجرت کې د کار او زحمت تر څنګ د خپل پولې ، پټې او کور چې دوخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې یادونه کوي :

زمـــوږ د کلـي هغه کور
هغه خټین دیوال کې لور
هـــا نغرۍ د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثیلوي :
د کور په مینځ کې وه بیاله
هـــا د انګـــورو ښه چیله
پکې یو ښکلې شان حجره
اوس بې احتیاج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تیر وختونه داسې یا دوي:
ښکلې باغچــه دمیلمنو
دخـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کو ر او هستي داسې بیان کوي:
چا ترینه ویوړې دروازې
هم بې کرکۍ ماتې ښیښې
نـــې د تنورخــــیژي لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجرژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګو ګوري:
یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــرځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زیړ ګل دلوی خداې په دربار کې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربـــه موږ ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او په آخر کې بې د وطن د آبادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چـــې ګران وطن موشي آباد
دغــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

افغاني بيا شـــوكـــلى كور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زمورږ د کلي هغه کور

زمـــورږ د کلي هغه کـور
هغه ختين ديوال کې لور
هـــا نغرى د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

دکور په مينځ کې وه بياله
هـــا د انګـــورو ښه چيله
پکې يو ښکلې شان حجره
اوس يې احتياج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچـه دميلمنو
دخـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښيږا و بدو شپو
اوس راته پاته دى پيغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترينه ويورې دروازې
هم يې کرکيږ ماتې ښيښې
نـــې د تنورخـــيژي لمبې
اوس لوتې لوتې دى نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

یمه مــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بــه د هجــر ځانکندن
مات زړونه ښنګه شي ټکور
چــا رانه واخسته په زور ؟

ربــه مونږ ستا یو بنده ګان
له تــانه غواړو مونږ امان
یو زوریدلــي په بد شان
که ته زمونږه شــې غمخور
چــا رانه واخسته په زور ؟

چــې ګران وطن مو شي آباد
د غــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســره جــوړ شي دا بنیاد
افغاني بیا شــو کــلی کور
چــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د شين خالۍ کيسه د انځوريزې شاعرۍ يوه ژوندۍ بيلګه٠

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړی زړګی په پلمو دی

درنو لوستونکو !

شين خالۍ دهيواد دمعاصر شاعر اوليکوال ښاغلی سميع الدين افغاني يونوې اثر دی چې دادب مينه والو ته يې وړاندې کوي٠

هو ! دښاغلی سميع الدين افغاني خيړنيز ،علمي او ادبي اثرچې دليکوالۍ اوشاعرۍ په تاريخ کې يوه نوې پانه ، روش او لاره په ګوته کړې ده چې شعر يې دشاعر د خيال ددنيا څخه دتصوير او حقيقت په شکل ژوندی ترسيم کړی دی٠

ددې اثر په روان کې شين خالۍ د زړه راز اونياز دخپلې مورسره په لاندې ډول شريکوي:

ځان چې مې سينګارکړه بيانوځمه دګدر په لور
مورې دهمزولوسره نن دمازديګر په لور
ډيربه شم خوشحاله چې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټکريی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
مورې بنجاره ماما راغلی دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

دا هغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو اوراتلونکو ځوانو شاعرانو ، لیکوالانو او خوږژبي هنرمندانو لپاره ددې عصر د سمندر د څپاند ه څپو څخه ساحل ته د رسیدلو لار هواروي. ددې اثر په لوستلو دهغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صیب په ګوتو کړي تر اوسه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا اوبیا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان لیکوالان ، شاعران او خوږژبي هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي .

پدې اثرکې هغه حساس او په زړه پورې تکیوته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خیال او فکر ته کوم چې د شاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوریدونکو نه شو کولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته علمې نسخه لیکلی او هغه نامرئی اومجهوله غوټه یې په ډیرروښانه ډول پرانیستی ده چې د شعراو ادب په دنیا کې یو نوې بدلون ګڼلای شو. دبیلګې په توګه دشین خالی ناول چې یو انځوریزه او د شاعر ریښتینی داستان دی، د زمان او وخت د ناخوالو اومحدودیتونو ، رسم ، رواج او کلتوري بندیزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان اوبل مکان ورته ورکړ شوی دی .

د ښاغلی سمیع الدین افغانی په دی اثر کې اصلې هیرو او اتل نه شو کولې چې حقیقت په اصل رنګ بیان اومجبوریتونو دده شعر اوداستان د خیال او فکر په تال کې انځور کړي اویا داچې یو سلسله محدو دیتونو اوتنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکر احساس د قلم په ژبه انځور او تصویروي ، لکه چې وایې:

راشه چې سپرلی دې شم ګلزار دې شم
راشه چې د بدې ورځې یار دې شم
ستا د پاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمه ورمه شمه بهار دې شم

یا وائي:

نه شته بله لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشه چې مرهم دې شم قرار دې شم

ولې افغاني صیب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او دیوالونه ئې ورونړول او وی شو کولای چې ددی اثر په رڼا کې خیال اوفکرته د عمل جامه ور په ځان کړي اوحقیقي انخور اوتصویر

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لو ستونکو او اوریـدونـکو تـه ور پـه لاس کـړي، لکه د شـیـن خالـۍ کـوژدن زیړ ګل چې د هغې په وړاندېز او خوښه د شین خالۍ د خـورلـنډې زرځانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یو ځای د هغه د خوښې په شپه کې یې په خپل خـواږه اوز کې مینه والو ته واوروي:

شپـې دې د برات شـه شـه کلـونه دې اختر
پـل دې بخـتور شـه ناوې پـل دې بخـتور

پل دې بختورشـه ناوې مـینه کـې دې کورشو
نوې اشنـایي شوه نـوی بـل د مینـې اور شو
ستا د حسن شـمعه چـې روښانه په هر لورشو
حسـن دې ښـکلا دې چـیرې مـه شـه د نـظر
پـل دې بخـتور شـه ناوې پـل دې بخـتور

هو ! که زموږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تـګ لارې پر بنسټ خپل اشعار د قیود او بند څخه وکاږي زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خنډونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګۍ یې خوږ ژبي هنرمندان په خپلو خواږو او ازونو کې کمپوز ،کلیپ او خپلو اوریدونکو اولیدونکو ته ډالۍ کړي .
نو کله چې شعري ملغرلې د قلم پـه ژبه د کاغذ په مخ کې پیل شـي او هنر مند ورتـه په خوږ اواز ، ښکلې کمپوز او کلیپ کې ژوندی ، ژوند ورکـړي لکه د افغاني صیب دا لانـدې شعر چې د وطن او پرګنو تکړه او خوږ ژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خواږه او زړه وړونکي اواز کې کمپوز او کلیپ شوی اولـرا او بر پښـتونخوا او ټـولو افغـانانو د خوښۍ محافل رنګینوی او اوریدونکي یې په شوق ، او احسا س اوري او خوند ترې اخلي .
د یادولو وړ ده چې دا سندره نه تنها زموږ پـه ګران هـیواد کـې بلکه په نړیوال کچه په ځانګړې توګه په هندی ، عربی او انګلیسی ژبـو کې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستـا پـه اننـګوکې
چـې د چـا دوینـې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

زمــا د پـــاكــې مــينــې
حقيقت پــكې څــرګند دى

ما ويل ښكلې دې ځواني ده
دې ويــل مينــه رسوايي ده
مــا ويل زه دې ليــونى كړم
دې ويل يارمې غنم رنګ دى

مــا ويــل راشه مازيګر ته
دې ويــل دربــه شم ګدر ته
مــا ويــل لاره به دې څارم
ويل منګى مې شين په څنګ دى

هو ! داوه يوه لنډه يادونه چې ما د افغاني صيب د نوي اثر په لوستلو په سپيڅلې هيلې او مسؤو ليت وليكله او تاسى درنو لوستونكو ته يې په ډير درناوى وړاندى كوم ٠

زه افغاني صيب ته د لوى خداى لــه دربــاره د سلامتىۍ او اوږده عمر هيله كوم ،ترڅو نورهم د شعر او ادب په برخه كې نوي او په زړه پورى مطالب چې ورسره شته وليكي او د ادب مينه والــو ته ئې وړاندې كړي٠

همدارنګه د قلم په لاس ليكوالانو ، شاعــرانــو او صاحب نــظرانو څخه په درناوي هيله كوم چې د دې ليكنې د لا پياوړ تيا او غنــې كيدو لپار خپلې رغنده وړانديزونه ، نظريات او ليكنې د ادب مينه والو سره شريكې كړې٠

ومن الله تــوفيــق
نجـم الـدين سعيــدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م كال
برول - جرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM